

Τα Καντιλιώτικα

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΔΡΟΣΟΠΗΓΙΩΤΩΝ
Τεύχος 5^ο Δεκέμβριος 2005

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΔΡΟΣΟΠΗΓΙΩΤΩΝ
ΔΗΜΟΥ ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΩΝ

Εν όψει των εορτών των Χριστουγέννων και του Νέου έτους
εύχομαι ολόψυχα, μέσω της Αδελφότητάς σας και του περιοδικού σας,
σε όλους τους δημότες του Δήμου Μαστοροχωρίων

ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ
ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟΣ Ο ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΣ ΧΡΟΝΟΣ
ΜΕ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΑΘΕ ΕΥΤΥΧΙΑ

Στην Αδελφότητα Δροσοπηγιωτών και στο περιοδικό σας εύχομαι επίσης
ΚΑΘΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

Ο Δήμαρχος Μαστοροχωρίων
Κοσμάς Σδούκος

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ:

Κοτολούλης Γεώργιος
Πρόεδρος

Μάνου Κατράκη 28 - 56533 - Πολίχνη - Θεσσαλονίκη - Τηλ: 2310668055

Ρέβας Δημήτριος
Αντιπρόεδρος

Φιλίππου 12 - 55535 - Πυλαία - Θεσσαλονίκη - Τηλ: 2310308679

Τζίμος Γεώργιος
Γραμματέας

Στεφ. Γρηγορίου 3 - 54552 - Τούμπα - Θεσσαλονίκη - Τηλ: 2310934006

Σπέλλας Κωνσταντίνος
Ταμίας

Ανδρέου Δημητρίου 53 - 56727 - Νεάπολη - Θεσσαλονίκη - Τηλ: 2310516146

Καθάριος Ευάγγελος
Μέλος

Δελφών 166 - 54248 - Θεσσαλονίκη - Τηλ: 2310848075

Κοτσίνας Παύλος
Μέλος

Ορμυλίας 3 - 54646 - Θεσσαλονίκη - Τηλ: 2310416528

Μουκούλης Κήρυκος
Μέλος

Π.Καρολίδου 38-40 - 54453 - Θεσσαλονίκη Τηλ: 2310903026

Τελευταία νέα της Αδελφότητάς μας

Ανανέωση ύλης στην ιστοσελίδα μας

Στα μέσα Οκτωβρίου, ανανεώθηκε η ιστοσελίδα μας στο INTERNET με νέο φωτογραφικό υλικό, καθώς και με τις εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν τον Αύγουστο στο χωριό μας, με πρωτοβουλία της Αδελφότητας.

Μέσω της ιστοσελίδας αρκετοί συγχωριανοί μας απόδημοι επικοινωνήσαν με το Δ.Σ της Αδελφότητας, με έντονο το ενδιαφέρον για τα δρώμενα στο χωριό μας, αλλά και με διάθεση για προσφορά και βοήθεια στο έργο του Δ.Σ.

Αρκετοί Πρόεδροι και μέλη Δ.Σ άλλων Συλλόγων, όπως ο κ. Κατσίφας Γιώργος από το Σμόκοβο Καρδίτσας και ο κ. Μπάλλας Ηλίας από την Δρακότρυπα Καρδίτσας, επικοινωνήσαν μαζί μας, ψάχνοντας τις ρίζες των παππούδων τους.

Επικοινωνία

Ενδιαφέρον έδειξε επίσης για το περιοδικό μας "Τα Καντσιώτικα" ο καθηγητής λαογραφίας του τμήματος ιστορίας & αρχαιολογίας του πανεπιστημίου Ιωαννίνων κ. Νιτσιάκος Βασίλης, όπως επίσης και ο διευθυντής της εφημερίδας "Η φωνή του Γεροπλάτανου".

Αγορά ηλεκτρονικού υπολογιστή

Το Δ.Σ., υλοποιώντας το στόχο που είχε θέσει και είχε εγκρίνει η Γεν. Συνέλευση στις 14/8/2005, αγόρασε ένα φορητό υπολογιστή, συνολικής αξίας με ΦΠΑ 1187 ευρώ.

Με την βοήθεια του Ιωαννίδη Αλέκου -γαμπρού του χωριού μας- προχωρούμε στην πλήρη μηχανοργάνωση της Αδελφότητας. Ένα βήμα ακόμη μπροστά στην ποιτική αναβάθμιση της εικόνας της Αδελφότητας και στην πιο σωστή λειτουργία της.

Ο φορητός υπολογιστής θα χρησιμοποιείται επίσης για προβολές, μέσω projector, στο χωριό στην διάρκεια των εκδηλώσεων.

Στο κόστος αγοράς του υπολογιστή, συμμετείχε με δωρεά 700 ευρώ ο αντιπρόεδρος του Δ.Σ. της Αδελφότητας κ. Ρέβας Δημήτριος.

Επισκευή κτιρίου πρώην Δημοτικού Σχολείου

Προσπάθειες 3 ετών Αδελφότητας και Δήμου Μαστοροχωρίων, για την αξιοποίηση του κτιρίου του Δημοτικού Σχολείου, είχαν αίσιο τέλος.

Το έργο εντάχθηκε και χρηματοδοτήθηκε, με 150.000 ευρώ, από το ΕΑΠΕΚ (β' φάση), δημοπρατήθηκε και ο ανάδοχος εργολάβος σύντομα θα ξεκινήσει τις εργασίες.

Έτσι, σύντομα, όλοι οι Καντσιώτες, και όχι μόνο, θα καμαρώνουν και πάλι το στολίδι του χωριού μας, μνημείο αρχιτεκτονικής και ιστορικής μνήμης.

Ανάπλαση κεντρικής πλατείας του χωριού μας

Άλλο ένα σημαντικό έργο πήρε το δρόμο της υλοποίησης. Ο Δήμος Μαστοροχωρίων χρηματοδότησε με 65.000 ευρώ (πρόγραμμα Θησέας) τον εξωραϊσμό και ανάπλαση της κεντρικής πλατείας του χωριού μας. Η πλατεία θα μεγαλώσει προς τον προαύλιο χώρο της εκκλησίας, θα ενοποιηθεί οπτικά όλος αυτός ο χώρος, χωρίς την σημερινή πόρτα, θα ενώνεται με μεγάλα, φαρδιά σκαλοπάτια, θα γίνει μεταφορά του αγάλματος των πεσόντων, και θα τοποθετηθούν κούνιες στον κάτω χώρο, πίσω από τα αγάλματα.

Επίσης θα ανακατασκευασθεί ο τοίχος γύρω από τον πλάτανο, και όλη η πλατεία θα ευθυγραμμισθεί.

Οι "μερακλήδες του χορού" να ετοιμάζονται.

Ανάπλαση του πέτρινου γεφυριού μας

Δημοπρατήθηκε και ανατέθηκε ήδη το έργο ανάπλασης του πέτρινου γεφυριού μας στο Σαραντάπορο και του γύρω χώρου από το Δήμο Μαστοροχωρίων. Το έργο εντάχθηκε και χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα "HABITAT", με το ποσό των 140.000 ευρώ. Η μελέτη προβλέπει την συντήρηση του πέτρινου γεφυριού, το βάψιμο της σιδερένιας γέφυρας, την κατασκευή πέτρινης στάσης στον εθνικό δρόμο και την κατασκευή πέτρινου περιπτέρου (κίοσκι) στην πλευρά της γέφυρας από την μεριά του χωριού μας.

Οι εργασίες, απ' ό,τι προβλέπεται, θα έχουν τελειώσει μέχρι το ερχόμενο καλοκαίρι.

Σημαντική παρέμβαση από το Δήμο.

Απόκτηση FAX

Για την επικοινωνία σας με την Αδελφότητα έχετε πλέον την δυνατότητα να χρησιμοποιήσετε και fax. Το μέλος του Δ.Σ Κοτσίνης Παύλος δώρισε μία συσκευή FAX. Το νούμερο του fax είναι 2310 587972, το οποίο λειτουργεί και ως τηλέφωνο.

Ξενώνας

Η προσπάθεια που γίνεται από το Δ.Σ να ενταχθεί η κατασκευή του ξενώνα σε πρόγραμμα χρηματοδότησης (αναπτυξιακός νόμος ή Leader) σκοντάφτει στην έλλειψη του 25% των δικών μας κεφαλαίων που απαιτούνται.

Έτσι, όλοι μας πρέπει να συνδράμουμε οικονομικά την Αδελφότητα για το σκοπό αυτό.

Οι οικονομικές ενισχύσεις των μελών και φίλων για την κατασκευή του ξενώνα θα καταχωρούνται και θα διαχειρίζονται χωριστά από το υπόλοιπο ταμείο της Αδελφότητας και θα αποδίδεται χωριστός οικονομικός απολογισμός.

Δημοσιεύματα-αφιέρωσεις για το χωριό μας

Εφημερίδα "Ελεύθερος Τύπος"

Στο φύλλο της 5ης Οκτωβρίου η εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ με τίτλο "ΔΡΟΣΟΠΗΓΗ - Εκδηλώσεις με πρωταγωνιστή την νεολαία" έκανε αφιέρωμα για τις εκδηλώσεις "ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 2005 στη ΔΡΟΣΟΠΗΓΗ" με καταχώριση και τριών φωτογραφιών.

Η ίδια εφημερίδα στο φύλλο της στις 12 Νοεμβρίου 2005 με τίτλο "Δροσοπηγή - Ένα φανταστικό ταξίδι στα Μαστοροχώρια" αφιέρωσε δύο ολοσέλιδα, αποκλειστικά για το χωριό μας, με αρκετές φωτογραφίες που τις είχε παραχωρήσει η Αδελφότητα. Επίσης, ένα ολοσέλιδο αφιέρωμα με τίτλο "Η παραδοσιακή παραγωγή τσίπουρου στα Μαστοροχώρια" για την παραγωγή του τσίπουρου που και εκεί η πλειονότητα των φωτογραφιών ήταν από το χωριό μας.

Το Δ.Σ ευχαριστεί θερμά για μια ακόμη φορά τις δημοσιογράφους Σιώμου Κατερίνα και Σέσση Σαμόλη, καθώς και την συγχωριανή μας Σίμου Δέσποινα που εργάζεται στο δημιουργικό τμήμα της εφημερίδας, γι' αυτή την πρωτοβουλία.

Εφημερίδα Ιωαννίνων "Πρωϊνός Λόγος"

Ολοσέλιδη αναφορά, στο φύλλο της 28 ης Οκτωβρίου 2005, με τίτλο "Αδελφότητα Δροσοπηγιωτών - Ένα καλοκαίρι εκδηλώσεων και δράσης" έκανε η τοπική καθημερινή εφημερίδα Ιωαννίνων "ΠΡΩΪΝΟΣ ΛΟΓΟΣ" για τις καλοκαιρινές εκδηλώσεις που διοργάνωσε η Αδελφότητα τον Αύγουστο στο χωριό. Ευχαριστούμε την εφημερίδα για την πρωτοβουλία της αυτή.

Εφημερίδα Ιωαννίνων "Νέοι Αγώνες"

Ολοσέλιδο αφιέρωμα στο φύλλο της την 9 Σεπτεμβρίου 2005 είχε και η ημερήσια εφημερίδα Ιωαννίνων "ΝΕΟΙ ΑΓΩΝΕΣ" με τίτλο "Αδελφότητα Δροσοπηγιωτών, παράδειγμα προς μίμηση" με πλούσια αναφορά και φωτογραφικό υλικό από τα καλοκαιρινά δρώμενα στο χωριό μας. Έγραψε σχετικά η εφημερίδα "Όταν μία Αδελφότητα μπορεί να επιδείξει τέτοια δραστηριότητα, είναι άξια συγχαρητηρίων και παράδειγμα προς μίμηση, όχι μόνο για άλλες Αδελφότητες αλλά και για πολλούς Δήμους..."

Είχε δημοσιεύσει επίσης η ίδια εφημερίδα στο φύλλο της 18 Αυγούστου την ανοικτή επιστολή της Αδελφότητας προς όλους τους συγχωριανούς σχετικά με την αισθητική των κτιρίων του χωριού μας και την τεχνοτροπία που πρέπει να ακολουθείται στις κατασκευές.

Ευχαριστούμε την εφημερίδα και τον Διευθυντή της κ.Αθανασίου για την καταχώριση και τα καλά του λόγια.

Άλλες καταχωρίσεις

Εφημερίδα Ιωαννίνων "ΠΡΩΙΝΑ ΝΕΑ".

Αναφορά για τις καλοκαιρινές εκδηλώσεις μας έκανε και η εφημερίδα Ιωαννίνων "ΠΡΩΙΝΑ ΝΕΑ". Ευχαριστούμε την εφημερίδα.

Περιοδικό "PASSPORT"

Με τίτλο "Στα Μαστοροχώρια του Γράμμου - Ο Πέτρινος Πλανήτης", Το 4^ο τεύχος του περιοδικού PASSPORT, Νοέμβριος 2005, με δωδεκασέλιδο αφιέρωμα στα Μαστοροχώρια, έκανε μία πλήρη καταγραφή και αναφορά στο σήμερα και στο χθες των χωριών του Δήμου Μαστοροχωριών.

Με δύο μεγάλες φωτογραφίες από την κεντρική πλατεία και πρόσωπα συγχωριανών μας το περιοδικό αναφέρεται στο χωριό μας "Φθάνουμε βραδάκι στη Δροσοπηγή, ένα από τα μεγαλύτερα μαστοροχώρια και αυτό με σπουδαία αρχιτεκτονική. Είναι πολύ ήσυχο το χωριό απόψε...".

Θερμές ευχαριστίες

Το Δ.Σ της Αδελφότητας ευχαριστεί θερμά:

Την Μαριάννα Τζήμα, από την Καστάνιανη, για την αφιλοκερδή συμμετοχή της και την συμβολή της στην

πραγμάτωση και την επιτυχία της μουσικής λαϊκής βραδιάς της 11/8/2005.

Τις Μαυρίδου Μάρθα, Καλογιαννίδου Ελένη και Νάστα Ευαγγελία, μέλη της θεατρικής ομάδας "Εργαστήριο λόγου και πολιτισμού -Ο ΧΑΡΤΑΕΤΟΣ- του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας", για την συμμετοχή τους και την συμβολή τους στην επιτυχία των εκδηλώσεων για τα μικρά παιδιά του χωριού μας, την 13/8/2005, με παιχνίδια και θέατρο με Black light (κουκλοθέατρο).

Τις δημοσιογράφους της εφημερίδας "ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ" Σιώμου Κατερίνα και Σέσση Σαμόλη, καθώς και την συγχωριανή μας Σίμου Δέσποινα, για τις καταχωρήσεις και το αφιέρωμα για το χωριό μας στην εφημερίδα.

Τα τυπογραφεία Καραμανλή Αναστασία (Θεσσαλονίκη), Τυπόγραμμα Α.Ε (Ξάνθη) και Φασούλη Θωμά (Θεσσαλονίκη), για τις δωρεάν εκτυπώσεις εντύπων της Αδελφότητας.

Τον ιδιοκτήτη του Super market ΜΕΡΙΜΝΑ Α.Ε. κο Γιαννακόπουλο Βασίλειο για την οικονομική του ενίσχυση προς την Αδελφότητα με 70 ευρώ, καθώς και για την πρόθεση για δωρεάν διάθεση εκ μέρους του διαφόρων ειδών για κλήρωση σε λαχειοφόρο αγορά.

Τον συγχωριανό μας από τον Καναδά κο Κοτσίνα Μιχάλη για την οικονομική ενίσχυση προς την Αδελφότητα με το ποσό των 400 ευρώ.

Τον Νίκο Δημητρούλη, επίσης συγχωριανό μας από τον Καναδά, για την προσφορά 100 δολαρίων Καναδά για την ενίσχυση της έκδοσης του περιοδικού μας.

Την Πρόεδρο του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Μαστοροχωριών κα Μαρία Σάλτα-Μούσιου για την οικονομική ενίσχυση προς την Αδελφότητα με το ποσό των 200 ευρώ.

Τον Αντιπρόεδρο του Δ.Σ της Αδελφότητας κο Ρέβα Δημήτριο για την δωρεά των 700 ευρώ στην αγορά του ηλεκτρονικού υπολογιστή από την Αδελφότητα.

Το μέλος του Δ.Σ κο Κοτσίνα Παύλο για την προσφορά στην Αδελφότητα μιας συσκευής fax.

Τον κο Ιωαννίδη Αλέκο, που πρόθυμα ανταποκρίθηκε και ανέλαβε την μηχανογράφηση της Αδελφότητας.

Το Δ.Σ ευχαριστεί επίσης τα παρακάτω μέλη και φίλους για την οικονομική ενίσχυση που πρόσφεραν στην Αδελφότητα.

Καρανικούλη Κώστα του Μιχαήλ	ποσό	150 ευρώ
Ρέβα Βάσω συζ. Δημητρίου	ποσό	50 ευρώ
Βαζούκη Δημήτριο (Νικάνωρ)	ποσό	35 ευρώ
Σίμο Γιάννη (Πάδες)	ποσό	25 ευρώ
Παπαμιχαήλ θωμά (Κόνιτσα)	ποσό	20 ευρώ
Μεσιάρη Πέτρο (Ν.Μαρμαράς)	ποσό	20 ευρώ
Καναβούρα Κατερίνα (Βούρμπιανη)	ποσό	15 ευρώ

Πολιτιστικές εκδηλώσεις «Καλοκαίρι 2005»

Για τρίτη συνεχή χρονιά η ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΔΡΟΣΟΠΗΓΙΩΤΩΝ του Δήμου Μαστοροχωρίων διοργάνωσε με απόλυτη επιτυχία τις εκδηλώσεις "Καλοκαίρι 2005" στη Δροσοπηγή.

11 Αυγούστου:

Αγώνας μπάσκετ

Φιλικός αγώνας μπάσκετ διεξήχθη το απόγευμα της 11 Αυγούστου 2005, μεταξύ ομάδων που συγκροτήθηκαν από παιδιά του χωριού μας. Οι «μεγάλοι» απέναντι στους «μικρούς». Όλη η νεολαία του χωριού, οι γονείς, αλλά και άλλοι συγχωριανοί, παρακολούθησαν τον αγώνα.

Ο αγώνας είχε μεγάλο ενδιαφέρον. Ο ενθουσιασμός και το κέφι των παικτών, η επιμονή τους σε ωραίες προσπάθειες, το πείσμα για το «καλάθι», κράτησαν μέχρι τέλους το ενδιαφέρον των θεατών, οι οποίοι χειροκροτούσαν κάθε καλή ενέργεια και προσπάθεια.

Κέρδισαν οι "μεγάλοι", χωρίς βέβαια να έχουμε καταγράψει και το ακριβές αποτέλεσμα. Άλλωστε άλλος ήταν ο σκοπός. Ευγενής άμιλλα και αλληλογνωριμία των παιδιών.

Το βράδυ της 11 Αυγούστου 2005 ξεκίνησαν οι εκδηλώσεις με την μουσική βραδιά.

Το συγκρότημα της Μαριάννας Τζήμα, με έντεχνα λαϊκά και ρεμπέτικα τραγούδια, κάτω από τον αιωνόβιο πλάτανο, στην κεντρική πλατεία του χωριού, σκόρπισε κέφι σε όλους τους παρευρισκόμενους.

12 Αυγούστου:

Πρωί - πρωί, αγόρια και κορίτσια ξεκίνησαν την εκδρομή γνωριμίας στα γύρω βουνά του χωριού. Τα παιδιά ενημερώνονται για τις τοποθεσίες (Γκουλομπίνα,

Έλατο, Τριανταφυλλιά), καθώς και ιστορικά γεγονότα που διαδραματίστηκαν εκεί. Ο βαθύς ίσκιος και το ελαφρό αεράκι από τα έλατα και τα πεύκα στη θέση Τριανταφυλλιά πρόσφεραν ξεκούραση και ηρεμία στους εκδρομείς. Η επιστροφή έγινε το μεσημέρι, αφήνοντας μόνο καλές εντυπώσεις και αναμνήσεις.

13 Αυγούστου:

Σε κινητή μονάδα αιμοληψίας του Παν. Νοσ. Ιωαννίνων πραγματοποιήθηκε η καθιερωμένη πια ετήσια αιμοδοσία στην αίθουσα του κοινοτικού καταστήματος. Η προσέλευση ήταν συγκινητική, ξεπερνώντας κάθε πρόβλεψη. 32 συγχωριανοί μας και φίλοι έδωσαν αίμα και την υπόσχεση για μεγαλύτερη συμμετοχή του χρόνου.

Οι αιμοδότες μας :

Μουκούλης Αθανάσιος, Ζιώγας Αθανάσιος, Σιούτης Δημήτριος, Κοτολούλης Γεώργιος, Καπλάνη Σεβαστή, Τσιγκούλης Αθανάσιος, Ζιώγα Αγγέλα, Σπέλλας Σταύρος (του Θωμά), Ντακουβάνου Χριστίνα, Τσιλιμίγκας Αθανάσιος, Μίχα Ελένη, Παπαχρήστου Γιάννα, Μακρής Βασίλειος (του Γεωργίου), Ντακουβάνος Αθανάσιος, Καρρά Μαρίνα, Σίμος Θωμάς (του Γεωργίου), Ζιώγας

Παύλος, Μακρής Κωνσταντίνος (του Νικολάου), Κοτσίννας Παύλος, Αντωνόπουλος Χρήστος, Κουτουλούλης Αντώνιος, Σπέλλας Κων/νος (του Ηλία), Κουτρομπίνας Δημήτριος, Μουκούλης Ευάγγελος, Κοτολούλης Χρήστος (του Γεωργίου), Καρράς Παύλος, Ζηκούλη Γραμματική, Ζηκούλης Απόστολος, Μουκούλης Κήρυκος, Μουκούλης Πολύβιος, Μπαρκούζος Ηλίας, Καπλάνης Χρήστος.

Υπήρξαν όμως και έξι συγχωριανές - οί μας που, ενώ προσήλθαν στην αιμοδοσία, κρίθηκε ότι δεν πρέπει να δώσουν αίμα για κάποιους λόγους:

Σίμος Νικόλαος, Σωτηρίου Δημήτριος, Τζίμος Γεώργιος, Κρούλης Ιωάννης, Ρέβα Βασιλική, Μακρής Νικόλαος.

Το Δ.Σ. της Αδελφότητάς μας συγχαίρει και ευχαριστεί θερμά τους συγχωριανούς μας, γι' αυτή την υψηλής ευαισθησίας και ανθρωπιάς εκδήλωση, και εύχεται αυτή η πρωτοβουλία τους να γίνει παράδειγμα προσφοράς και αλληλεγγύης σε όλους μας.

Για την πολύ καλή οργάνωση και την μεγάλη προσέλευση των αιμοδοτών, η Διευθύντρια αιμοδοσίας του Παν. Νοσ. Ιωαννίνων συνεχάρη και ευχαρίστησε το Δ.Σ. της Αδελφότητας.

Αγώνες ανώμαλου δρόμου

Το πρωί έγινε και η ανακοίνωση - πρόσκληση της Αδελφότητας για δηλώσεις συμμετοχής των παιδιών του Δημοτικού για τον απογευματινό αγώνα δρόμου. Ουρά σχηματίστηκε στην κεντρική πλατεία. Υπομονετικά, κορίτσια και αγόρια, περίμεναν τη σειρά τους για την εγγραφή και την παραλαβή της αναμνηστικής μπλούζας. Και όλα ήταν έτοιμα.

Έτσι, το απόγευμα στις 17:00, δόθηκε η εκκίνηση στους καθιερωμένους πια αγώνες δρόμου. Συνολικά 47 αγόρια και κορίτσια του Δημοτικού έτρεξαν στα στενά δρομάκια του χωριού και τερμάτισαν στην πλατεία. Δόθηκαν κύπελλα και μετάλλια στους τρεις πρώτους ανά κατηγορία και έπαινοι στους υπόλοιπους και κλείσιμο ραντεβού για τους αγώνες δρόμου το επόμενο καλοκαίρι.

Στους αγώνες πήραν μέρος:

Κατηγορία: Κορίτσια Δημοτικού

Αθανασίου Βασιλική, Βαζούκη Ευδοκία, Τσιγκούλη Μυρτώ, Σίμου Άννα, Μακρή Ιωάννα, Γκαρτζονίκα Δήμητρα, Καθάρη Αριάδνη, Τσιγκούλη Ηλιάννα, Κουτουλούλη Νίκη, Καθάρη Γεωργία, Ρέππα Ιωάννα, Κουτρομπίνα Χριστίνα, Πατλάκα Μαρία, Καθάρη Κορίνα, Λέκκα Αρετή, Σπέλλα Βασιλική, Σούλιου Μυρτώ, Μουκούλη Βασιλική, Σαλομίδου Άννα.

Κατηγορία: αγόρια Δημοτικού

Τσιγκούλης Θεόδωρος, Κουτρομπίνας Χαρίλαος, Κουτουλούλης Νίκος, Κουτουλούλης Ευάγγελος, Ζώτος Νικόλαος, Λέκκας Κωνσταντίνος, Βαζούκης Αιμίλιος, Βαζούκης Απόστολος, Σταυράτης Μιχάλης, Κουτουλούλης Λευτέρης, Σιούτης Σπυρίδων, Σπέλλας Γεώργιος, Σπέλλας Θωμάς, Ζώτος Κωνσταντίνος, Καπλάνης Ορέστης, Δημητρούλης Δημήτριος, Καθάριος Χαρίλαος, Λέκκας Χρήστος, Κιουσόγλου Ιωάννης, Κιουσόγλου Παναγιώτης, Ματζιώρος Βασίλειος, Σιούτης Μιχαήλ, Ρέππας Δημήτριος, Σούλιος Βασίλειος, Ματζιώρος Απόστολος, Κουτρομπίνας Ιωάννης, Σπέλλας Βασίλειος, Ζιώγας Γεώργιος.

Θεατρική ομάδα "Χαρταετός"

Στη συνέχεια η τριμελής θεατρική ομάδα «Χαρταετός» από το πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, στον προαύλιο χώρο της εκκλησίας, με μουσική και παιχνίδια, καθώς και κουκλοθέατρο, λίγο αργότερα, στην αίθουσα του κοινοτικού καταστήματος, σκόρπισε γέλιο, χαρά και ικανοποίηση στα μικρά παιδιά του χωριού μας. Ενθουσιασμένοι και οι γονείς με την πρωτόγνωρη για το χωριό μας εκδήλωση.

14 Αυγούστου:

Το πρωί πραγματοποιήθηκε συνάντηση των φορέων και των πολιτικών μηχανικών του χωριού μας για στατικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η κεντρική εκκλησία του χωριού «Αγία Παρασκευή». Κατατέθηκαν προτάσεις, αποφασίστηκε και δρομολογήθηκε η λύση του προβλήματος, μέσα σε πνεύμα συνεργασίας και θέλησης προσφοράς για το χωριό.

Στις 17:00 την ίδια μέρα, πραγματοποιήθηκε η Γενική Συνέλευση της Αδελφότητας. Η προσέλευση μεγάλη, το ενδιαφέρον συνεχές. Απολογισμός δράσης Δ.Σ., τοποθέτηση μελών, προτάσεις, κριτική και καθορισμός στόχων για την επόμενη χρονιά, αντάμωσαν σε ένα δημιουργικό διάλογο μεταξύ των παρευρισκομένων.

Φανερό το ενδιαφέρον όλων για τα δρώμενα, φανερή και η διάθεση του καθενός για συμμετοχή και προσφορά.

Αργά το βράδυ της ίδιας ημέρας ξεκίνησε το τριήμερο παραδοσιακό πανηγύρι μας.

Από τα παλιά χρόνια μέχρι και σήμερα το πανηγύρι γίνεται ομαδικά στην κεντρική πλατεία, κάτω από το μεγάλο πλάτανο των 119 χρόνων. Σε χωριστές σειρές, γυναίκες και άνδρες, με την συνοδεία της παραδοσιακής-ντόπιας μουσικής ορχήστρας του Μιχ. Πανουσάκου, χόρεψαν και σιγοτραγούδησαν τα τραγούδια της αγάπης και της ξενιτιάς. Τραγούδια με τα οποία μεγαλώσαμε όλοι. Το κέφι μεγάλο, τα συναισθήματα ανάμεικτα. Έτσι οι «μερακλήδες» αποφάσισαν γύρω στις 7:00 να «ξαποστάσουν», κρατώντας κέφι και δύναμη για χορό και για τις 2 άλλες μέρες του πανηγυριού.

15 Αυγούστου:

Γιορτάζει το εξωκλήσι της Παναγίας. Κόσμος πολύς κατευθύνεται πρωί - πρωί προς το εξωκλήσι. Οι ψαλμωδίες ήδη ακούγονται. Το εκκλησίασμα παρακολουθεί με κατάνυξη την Θεία Λειτουργία. Θαρρείς πως κάθε χρόνο και κάτι καλύτερο συντελείται αυτή την χρονική

στιγμή. Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας ευχές ακούγονται παντού. Σιγά - σιγά, σιγοκουβεντιάζοντας, ο κόσμος επιστρέφει στο χωριό.

Το βράδυ είναι η άλλη γιορτή. Το πανηγύρι, τα χορευτικά.

Πράγματι στις 9 το βράδυ, με την καθοδήγηση φέτος της Άρτεμις Ζιώγα, το παιδικό και εφηβικό χορευτικό συγκρότημα δίνουν το γιορταστικό χρώμα της ημέρας, ζωντανεύουν την παράδοση και τα έθιμα. Δακρύζουν οι παππούδες και οι γονείς. Τα παιδιά χορεύουν τα παραδοσιακά μας τραγούδια, κάνουν φιγούρες, τα βλέπεις να χορεύουν με κέφι και θέληση. Το νιώθουν, το ζουν το γεγονός και σε μας τους μεγαλύτερους δίνουν ελπιδοφόρο μήνυμα για την διάσωση της παράδοσής μας, της κουλτούρας μας.

Και μετά - σύμφωνα με την ντόπια παράδοση - από σεβασμό και τιμή για τους μόχθους και την προσφορά τους στον τόπο, έρχεται η σειρά των «Μεγαλύτερων» για το χορό. Ο μπαρμπα - Μιχάλης Κουτρομπίνας 83 ετών σέρνει τον πρώτο χορό. Ακολουθούν και άλλοι ηλικιωμένοι, αλλά και νεώτεροι πιο πίσω. Αλήθεια, πώς να αποτυπώσεις αυτήν την εικόνα με λέξεις; Είναι, άλλωστε, αυτή η χρονική στιγμή ένα γεγονός από μόνη της. Συρροή κόσμου, καθιστοί και όρθιοι, δημιούργησαν το

αδιαχώρητο ακόμη και στους γύρω χώρους της πλατείας. Φανερή και η παρουσία συνδημοτών, τιμώντας και αυτοί με την παρουσία τους το ύφος και το χρώμα του πανηγυριού.

Ύστερα συνέχισαν οι νεότεροι το χορό και με την ανατολή του ήλιου, εξαντλημένοι πλέον, αποφάσισαν να «διακόψουν» για το επόμενο βράδυ.

16 Αυγούστου:

Λέγεται, από παλιά, ότι η 3η μέρα του πανηγυριού είναι κυρίως για τους χωριανούς. Αυτό επιβεβαιώθηκε και φέτος. Σίγουρα λιγότερος κόσμος από την προηγούμενη μέρα αλλά οι πιο πολλοί Καντισιώτες.

Ο χορός πιο «στρωτός». Τα τραγούδια τοπικά. Ο ρυθμός ενιαίος. Ηλικιωμένοι - Νέοι - Παιδιά σε απόλυτο συγχρονισμό. Είχε σίγουρα αυτός ο χορός άλλο χρώμα, άλλη διάσταση. Δημιουργούσε αναμνήσεις, έφερνε εικόνες στην μνήμη των περισσότερων. Πιστεύαμε ότι η 3η μέρα πανηγυριού είναι υπερβολή. Όχι όμως. Ο κόσμος τη θέλει. Το απέδειξε άλλωστε, αφού ακούραστα, εξαντλώντας όλες τις αντοχές τους και τις αντοχές της μουσικής ορχήστρας, «έσυραν» το χορό μέχρι αργά το πρωί.

Έτσι ολοκληρώθηκε το τριήμερο παραδοσιακό πανηγύρι μας, με υπόσχεση όλων, ότι του χρόνου, στο επόμενο αντάμωμα, στο επόμενο πανηγύρι, με το ίδιο κέφι, θα είναι και πάλι όλοι παρόντες, στηρίζοντας έτσι αυτό το «μοναδικό» έθιμο του χωριού μας.

17 Αυγούστου:

Εθελοντισμός:

Σε πρόσκληση του Δ.Σ. της Αδελφότητας, αγόρια και κορίτσια, πρόθυμα ανταποκρίθηκαν και ανέλαβαν να καθαρίσουν τους αύλιους χώρους του Δημοτικού Σχο-

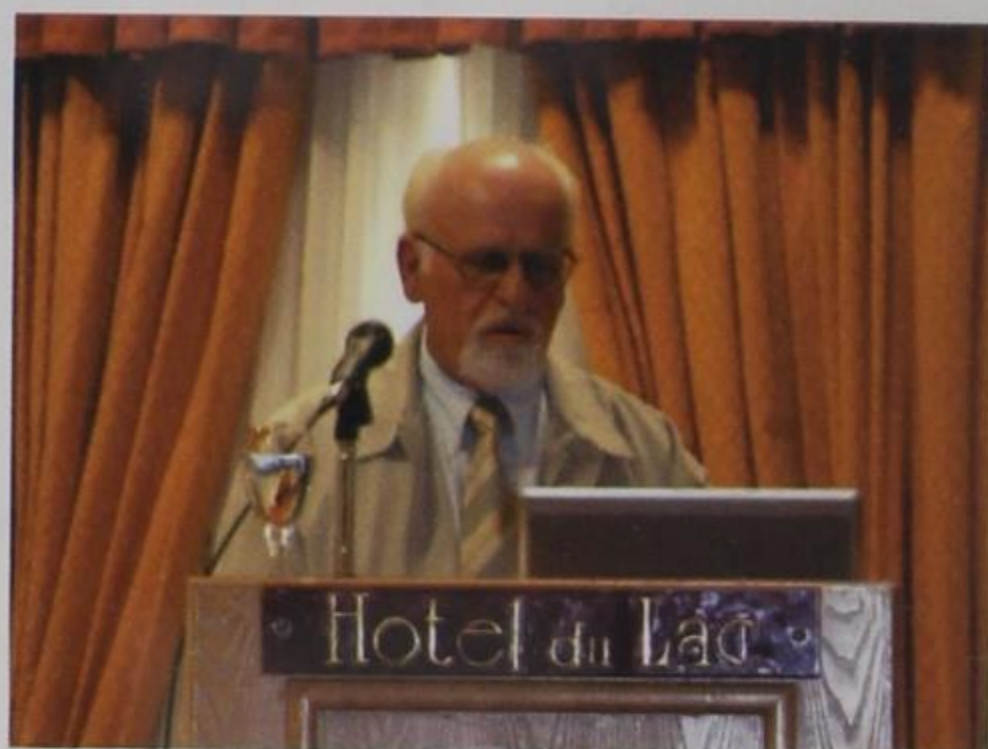
λείου και της εκκλησίας. Μαζική η προσέλευση με τέλειο αποτέλεσμα.

Πράγματι, αυτά τα παιδιά έδωσαν ένα πολύ καλό μήνυμα. Μήνυμα εθελοντισμού και προσφοράς. Μήνυμα ότι η νεολαία μας έχει αξίες και φιλότιμο.

19-20-21 Αυγούστου:

7ο Παγκόσμιο Πανηπειρωτικό Συνέδριο

Η Αδελφότητα, με τριμελή εκπροσώπηση, συμμετείχε στο 7ο Παγκόσμιο Πανηπειρωτικό Συνέδριο. Η συμμετοχή μας ήταν εμφανής κάθε στιγμή, τόσο με την διανομή του περιοδικού μας (τεύχος 4ο), που μόλις είχε κυκλοφορήσει, όσο και με την εισήγηση του συγχωριανού μας παιδαγωγού, επίτιμου παρέδρου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου κ. Μουκούλη Θωμά. Η εισήγηση με θέμα «Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΣΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΜΑΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ» έγινε την Κυριακή 21 Αυγούστου.

Άψογη παρουσία, πλήρης ανάλυση του θέματος, κράτησε το ενδιαφέρον των παρευρισκομένων. Την ομιλία παρακολούθησαν αρκετοί συγχωριανοί μας, ο Δήμαρχος Δήμου Μαστοροχωριών κ. Κοσμάς Σδούκος, η Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Μαστοροχωριών κυρία Μαρία Μούσιου - Σάλτα και ο πρώην Αντιδήμαρχος και νυν Δημοτικός Σύμβουλος, συγχωριανός μας κ. Χαράλαμπος Σίμος.

Η εισήγηση έχει ως εξής:

Κύριε πρόεδρε, κύριοι σύνεδροι, αγαπητοί φίλοι

Το συνέδριο τούτο της «Πανηπειρωτικής», πέραν των σκοπών που θέτει και των στόχων που επιδιώκει, δίνει και την ευκαιρία στους συλλόγους και τις Αδελφότητες-μέλη της να προβούν σε έναν απολογισμό των έργων τους.

Εκείνο το πυθαγόρειο «τι έκανα, τι έπρεπε να κάνω και τι δεν έχω κάνει», που ήταν ο απολογισμός μιας ημέρας,

γίνεται για μας ο απολογισμός μιας χρονιάς ή και ολόκληρης της ιστορικής διαδρομής μιας Αδελφότητας, όπως θα είναι, με την άδειά σας, ο δικός μου λόγος για την Αδελφότητα των Δροσοπηγιωτών της επαρχίας Κονίτσης.

Από τον απολογισμό προσμένουν όλοι να ξεκινήσουν μια καινούργια αρχή όλο φρεσκάδα, μια ανανέωση κι ένα ζωντάνεμα, μια νεότητα, ακολουθώντας την ευχή του ψαλμωδού: «ανακαινισθήσεται ως αετού η νεότης σου».

Αυτή είναι μια καλή ευχή αλλά, για να πραγματοποιηθεί - και μάλιστα στα πλαίσια μιας ομάδας όπως είναι Αδελφότητα - είναι ανάγκη τα μέλη της να γνωρίζουν τις ρίζες τους, τη διαδρομή και τα πεπραγμένα των προγόνων τους, τα ήθη και έθιμα του τόπου τους και γενικά την ιστορία τους, γιατί μόνον έτσι θα μπορέσουν να ξεκλειδώσουν την παράδοση, να πάρουν απ' αυτή τις σταθερές ηθικές Αξίες της, και με εφόδια αυτές τις Αξίες να επιχειρήσουν ως άτομα και, προπαντός, ως μέλη του Συλλόγου τους να ανακαινισθούν.

Τη διαδρομή, λοιπόν, και τα πεπραγμένα της Αδελφότητας Δροσοπηγιωτών θα προσπαθήσω στη συνέχεια να σας παρουσιάσω σε αδρές γραμμές. Επειδή, όμως, ο χρόνος που διαθέτω, είναι ασφυκτικά περιορισμένος, για αυτό ζητώ εκ των προτέρων την κατανόηση και την επιείκειά σας για τυχόν ασάφειες ή αστοχίες.

Στη συνέχεια θα σας μιλήσω για το «χτιστικό» περιβάλλον του χωριού μου (για τα σπίτια μας, δηλαδή), για τα έργα και τις ημέρες των μαστόρων μας, για την ίδρυση, την πορεία, τις δραστηριότητες και προοπτικές της Αδελφότητάς μας και θα τελειώσω με δυο λόγια για τους ευεργέτες μας.

Επιτρέψτε μου πρώτα να σας δώσω το στίγμα του χωριού μου. Η Δροσοπηγή είναι ένα από τα ομορφότερα - αν όχι ομορφότερο - χωριά της επαρχίας Κονίτσης.

Βρίσκεται στο ανατολικότερο μέρος της επαρχίας, στη δεξιά όχθη της κοιλάδας του Σαρανταπόρου και συνορεύει με τα χωριά Επταχώρι (της Μακεδονίας), Φούρκα, Αγία Παρασκευή, Λαγκάδα και Πλαγιά.

Η παλαιά ονομασία του χωριού ήτανε Κάντσικο, αλλά το 1955 η Πολιτεία αποφάσισε τη μετονομασία του και το βάφτισε Δροσοπηγή, εξαιτίας των άφθονων πηγών του. Στη συνέχεια θα χρησιμοποιώ και τα δυο ονόματα Κάντσικο - Δροσοπηγή χωρίς διάκριση. Όπως χωρίς διάκριση θα χρησιμοποιώ και τα ονόματα Αδελφότητα - Σύλλογος.

Το πότε ακριβώς ιδρύθηκε το Κάντσικο, δεν το ξέρομε. Από τα στοιχεία, όμως, που διαθέτομε και τα τοπωνύμια που υπάρχουν στα περίχωρά του, φαίνεται πως παλαιότερα η περιοχή ήταν οργανωμένη σε μικρούς οικισμούς. Οι ρίζες της οργάνωσης αυτής χάνονται στα βάθη των αιώνων και στην προϊστορική (Μυκηναϊκή κτλ.) ακόμα εποχή.

Οι οικισμοί αυτοί, σε κάποια φάση του ιστορικού γίνεσθαι (ίσως το 14ο αιώνα), υποχρεώθηκαν να ενωθούν σε μεγαλύτερα χωριά.

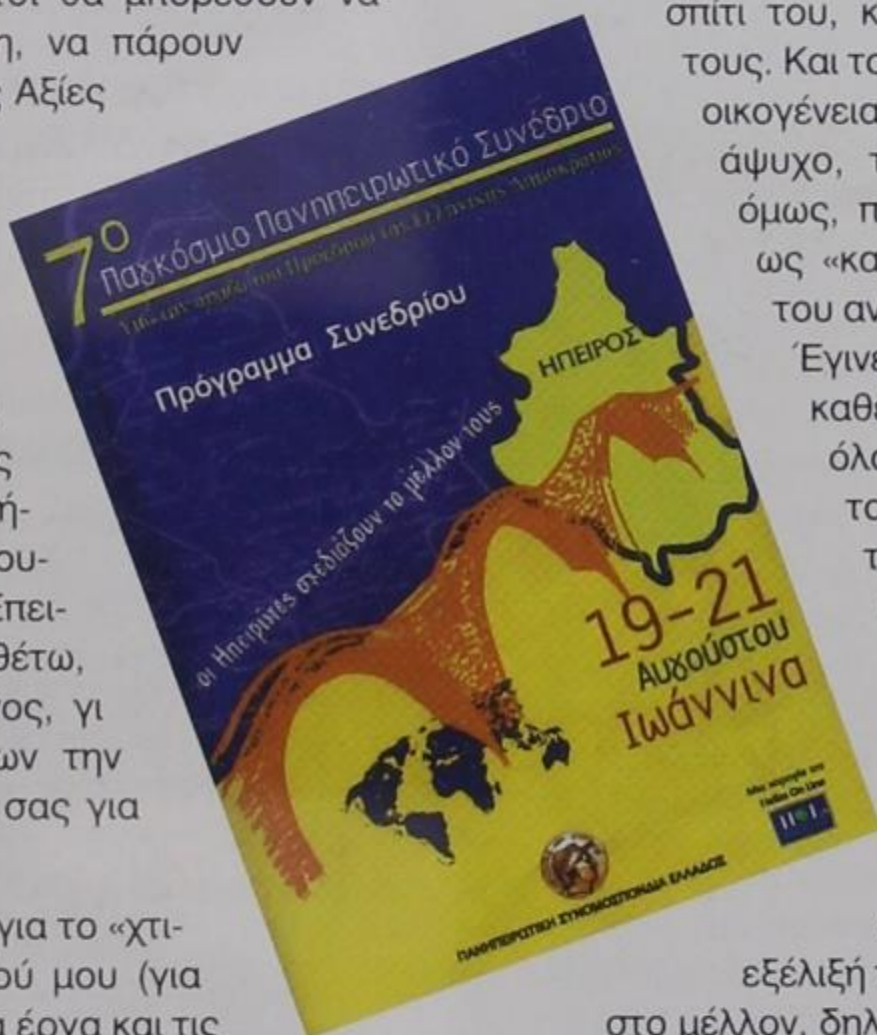
Από μια τέτοια συνένωση, εικάζεται, πως δημιουργήθηκε και το Κάντσικο και «ρίζωσε» στον όμορφο τόπο, όπου βρίσκεται μέχρι σήμερα.

Εδώ ο κάθε Καντσιώτης φρόντισε να χτίσει το σπίτι του, καθώς τα πουλιά χτίζουν τη φωλιά τους. Και το σπίτι αυτό έγινε αλληλένδετο με την οικογένεια, φυσιολογικό ανάπτυγμα προς τον άψυχο, τον υλικό χώρο. Ένα ανάπτυγμα, όμως, που απέκτησε ύψιστη σπουδαιότητα ως «κατάλυμα» της ύπαρξης, ως «άσυλο» του ανθρώπου, ως κυψέλη της οικογένειας. Έγινε εκείνο που έλεγε ο Θεοβάντες: «ο καθένας στο δικό του σπίτι και ο θεός σε όλα». Για τούτο και αναπτύσσει το βίο του σε δυο περιοχές: στην περιοχή του «οίκου» του και στην περιοχή της κοινωνίας.

Για να κατανοήσομε, επομένως, τις ανθρώπινες κοινωνικές δραστηριότητες πρέπει να μελετήσομε τους «οίκους» και τους οικισμούς σαν ζωντανούς οργανισμούς και να παρακολουθήσομε την εξέλιξή τους από το παρελθόν στο παρόν και στο μέλλον, δηλαδή στη διάσταση του χρόνου.

Ας αρχίσομε από τα του «οίκου» μας. Ο άνθρωπος γεννιέται και αναπτύσσεται σωματικά και πνευματικά με ασφάλεια και σιγουριά μέσα στο σπίτι και τροφοδοτείται συνέχεια, όπως το δέντρο, από τις ρίζες του παρελθόντος. Οι δικές μας ρίζες, του Καντσιώτικου, ανάγονται στις αρχές του 16ου αιώνα, αν δεχτούμε ως ασφαλή τεκμήρια τρεις ενεπίγραφες πλάκες -τρεις «στιγμές πετρωμένου χρόνου»- με χρονολογίες 1607, 1643 και 1787. Τα λίγα αυτά ευρήματα μας επιτρέπουν να υποθέσομε ότι από το 1607 και μετά ο οικισμός -που μάλλον υπήρχε εκεί- μεγάλωσε, επεκτάθηκε και, στη συνέχεια, περνώντας από διάφορες φάσεις, έφτασε στις σημερινές του διαστάσεις.

Οι φάσεις αυτές είναι αποτυπωμένες επάνω στα οικοδομήματα και φέρουν τα σημάδια του σταματημένου χρόνου. Το σταματημένο αυτό χρόνο προσπάθησε να καταγράψει και να ενεργοποιήσει μια μικρή έρευνα που έγινε στο χωριό πριν από εικοσιπέντε, περίπου, χρόνια. Με

αφετηρία τα ευρήματα εκείνης της έρευνας και με βάση τα εξωτερικά τους χαρακτηριστικά οι κατοικίες κατατάσσονται εξελικτικά σε πέντε «φάσεις» ή «γενιές». Η πρώτη περιλαμβάνει τις κατοικίες που κτίστηκαν πριν από το 1870. Τα σπίτια αυτά, κάπως μακριά το ένα από το άλλο, μοιάζουν περισσότερο με ευρύχωρες αγροικίες ανοιχτές προς τη φύση και τον ουρανό παρά με συγκροτημένο οικισμό. Οι υπόλοιπες φάσεις περιλαμβάνουν τις οικίες που κτίστηκαν μετά το 1870. Οι οικίες των φάσεων αυτών βαθμιαία πυκνώνουν, περιορίζεται η απλοχωριά τους και από μονοκατοικίες γίνονται, δυστυχώς και στο χωριό, στενάχωρα «διαμερίσματα».

Όλες οι κατοικίες του χωριού χτίστηκαν από Καντισιώτες μαστόρους.

Κάθε γενιά σπιτιών έχει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της, τα οποία όχι μόνο αντανακλούν την οικονομική κατάσταση, τη δομή της οικογένειας και τη σύνθεση της τοπικής κοινωνίας, αλλά δείχνουν και την προοδευτική βελτίωση της «χτιστικής» ικανότητας των μαστόρων μας.

Στα σπίτια της πρώτης περιόδου δεν βλέπομε κάποια ιδιαίτερη μέριμνα για την καλλιτεχνική τους εμφάνιση. Από τη δεύτερη γενιά, όμως, και μετά η τεχνική δεξιότητα των μαστόρων μας σιγά-σιγά βελτιώνεται και οι απλές πλινθόκτιστες αγροικίες τώρα γίνονται πετρόχιστα αρχοντόσπιτα με καταπληκτική εμφάνιση τόσο στο χτίσιμο της πέτρας όσο και στην εξωτερική διακόσμηση. Έτσι οι Καντισιώτες εξελίχθηκαν σιγά-σιγά σε άριστους επαγγελματίες, έγιναν περιζήτητοι τεχνίτες της πέτρας και η φήμη τους ξεπέρασε τα στενά όρια του χωριού.

Ταξίδεψαν σε όλη την Ελλάδα, τη Βαλκανική και πιο πέρα ακόμα. Έφτασε η χάρη τους μέχρι την Αφρική (Χαρτούμ).

Οι Καντισιώτες ανελάμβαναν την ανέγερση όχι μόνο σπιτιών κάθε είδους και μεγέθους, αλλά και μεγάλων δημόσιων και ιδιωτικών έργων όπως: εκκλησιών, σχολείων, πέτρινων τοξωτών γεφυριών, νοσοκομείων, εργοστασίων, κτλ... Ο αριθμός των έργων τους των δυο τελευταίων αιώνων ήταν τόσο μεγάλος που και οι ίδιοι που τα έκτισαν δεν τα θυμόντουσαν όλα. Εν πάσει περιπτώσει και παρά τις δυσκολίες καταρτίστηκε τελικά ένας μακροσκελής κατάλογος, του οποίου η ανάγνωση και μόνο θα απαιτούσε ολόκληρη ημερίδα. Από τον κατάλογο αυτό αναφέρω μόνο, έτσι για παράδειγμα, μερικά από τα πιο σημαντικά έργα που εκτέλεσαν στην Αθήνα οι Καντισιώτες:

1. Κατασκευή του εργοστασίου ΦΙΞ στη λεωφόρο Συγγρού.
2. Κατασκευή της πτέρυγας «Ανδρέας Συγγρός» στο Νοσοκομείο «Ευαγγελισμός».
3. Αποπεράτωση του ιερού ναού «Χρυσοσπηλιώτισσα» στην οδό Αιόλου.

4. Ανέγερση του θεάτρου «Αλάμπρα».

5. Κτίσιμο της λιθοδομής της Εθνικής Τράπεζας στην οδό Αιόλου κτλ.

Η ζωή των μαστόρων στην Ξενιτιά, όπως γνωρίζουμε ήταν σκληρή, δύσκολη και πολύ συντηρητική. Πολλή δουλειά, λίγο φαί, και αυστηρή και αιματηρή οικονομία, που καμιά φορά έφτανε και στην υπερβολή. Όταν, όμως, επρόκειτο να ανοίξουν το πουγκί τους για να βοηθήσουν το έργο της Αδελφότητας, τότε γινόντουσαν χουβαρντάδες και ανοιχτοχέρηδες.

Στην Ξενιτιά οι Καντισιώτες, ιδρύουν (όπως και οι άλλοι Ηπειρώτες), Συλλόγους ή Αδελφότητες, οι οποίες έχουν ως σκοπό να προστατέψουν τα μέλη τους («η ισχύς εν τη ενώσει») και να βοηθήσουν τον τόπο τους, με προτεραιότητα στην Παιδεία και τη Θρησκεία.

Με αυτό το σκεπτικό «... Οι εν Αθήναις παρεπιδημούντες εκ του χωριού Καντισιώτου της επαρχίας Κονίτισης συνέστησαν κατά Μάιο του 1892 φιλεκπαιδευτικόν σύλλογον, ούτινος σκοπός είναι να κτίσει σχολείον εις Καντισιόν, να διατηρεί αυτό και να μισθοδοτεί διδάσκαλον και διδασκάλισσαν...».

Από τη χρονολογία, λοιπόν, 1892 ξεκινάει η ιστορία, η ζωή και η δράση της Αδελφότητας.

Στο εξής το πρώτο εκείνο καταστατικό, θα τροποποιείται συνεχώς και θα προσαρμόζεται στους εκάστοτε επιδιωκόμενους σκοπούς και στόχους της Αδελφότητας.

Έτσι, το πρώτο εκείνο καταστατικό του «φιλεκπαιδευτικού Συλλόγου» τροποποιείται και το 1898 ιδρύεται η πρώτη Αδελφότητα των «εν Αθήναις Καντισιωτών» με σκοπό αφενός την οικονομική ενίσχυση και χρηματοδότηση έργων στο χωριό και αφετέρου την παροχή κάθε είδους βοήθειας στους Καντισιώτες που έρχονταν στην Αθήνα, είτε για εργασία, είτε για να μεταναστεύσουν στην Αμερική.

Το 1907 ιδρύεται στην Αμερική «Εκκλησιαστική Αδελφότητα Καντισιώτου». Οι δυο Αδελφότητες συνεργάζονται στενά και στα επόμενα, μέχρι το 1940, χρόνια με χρήματά τους θα εκτελεστούν τα περισσότερα και μεγαλύτερα έργα στη γενέτειρά τους, τα οποία άλλαξαν το «χτιστικό περιβάλλον» του χωριού και του έδωσαν τη σημερινή του ομορφιά και χάρη.

Το 1940 ξεσπά ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος και ακολουθεί ο Εμφύλιος. Η Αδελφότητα στην Αθήνα «αδρανοποιείται» και ουσιαστικά διαλύεται ενώ η Αδελφότητα της Αμερικής, συνεχίζει για λίγα χρόνια ακόμα τη δράση της και μετά τον Εμφύλιο, αλλά και αυτή σιγά-σιγά αποδυναμώνεται και σιωπά οριστικά και αμετάκλητα.

Στο διάστημα 1950-1975 δεν υπάρχει Καντισιώτικο οργανωμένο Σωματείο. Το 1976 γίνεται επανασύσταση της Αδελφότητας με την ονομασία «Αδελφότητα Δροσοπηγιωτών Κονίτισης ο άγιος Αθανάσιος».

Πρώτη μέριμνά της είναι η διαπλάτυνση των δρόμων του χωριού για να μπορεί να περνάει αυτοκίνητο. Ύστερα η φροντίδα για την «περαιτέρω σύσφιξη» των δεσμών των απανταχού Δροσοπηγιωτών, και τέλος το ξεκίνημα μιας προσπάθειας για τη συγκέντρωση λαογραφικού υλικού. Καρπός αυτής της προσπάθειας ήταν η έκδοση του πρώτου βιβλίου της με τίτλο «Κάντσικο-Δροσοπηγή, συγγραφή για ένα μαστοροχώρι της Ηπείρου».

Επειδή οι δραστηριότητες της Αδελφότητας χρόνο με το χρόνο αυξάνονται ποσοτικά και ποιοτικά και πολλές από τις δραστηριότητες αυτές δεν καλύπτονται από το καταστατικό, γι αυτό το 2004 γίνεται πάλι τροποποίησή του με ακόμα πιο διευρυμένο το σκοπό. Τίθενται νέοι στόχοι και η δραστηριότητα στρέφεται τώρα σε άλλους «πνευματικότερους», θα έλεγα, πολιτιστικούς τομείς.

Ο πρώτος τομέας -εναρμονισμένος με το σκοπό αυτού του Συνεδρίου- είναι η έξοδος του χωριού μας από την αφάνεια, κάτι που οι Δροσοπηγιώτες μέχρι πρόσφατα το παραμελούσαν.

Η προσπάθεια προς την κατεύθυνση αυτή γίνεται:

1. Με τη δημιουργία ιστοσελίδας στο ιντερνέτ (www.drosorigi.com).
2. Με την έκδοση περιοδικού με ανάλογο περιεχόμενο
3. Με δημοσιεύματα σε εφημερίδες και περιοδικά
4. Με την έκδοση ετήσιων ημερολογίων
5. Με παρεμβάσεις, μελέτες, υπομνήματα, αιτήσεις διαμαρτυρίες, υποδείξεις κτλ. στον τύπο και τις δημόσιες Υπηρεσίες
6. Με τη διοργάνωση, κάθε Αύγουστο στο χωριό, πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων κτλ.

Ο δεύτερος τομέας αναφέρεται στην κάθε είδους βοήθεια, που θα χρειαστεί να προσφέρει στα μέλη και τους χωριανούς της. Για το σκοπό αυτό, ανάμεσα στις άλλες δραστηριότητές της, ίδρυσε και διατηρεί δύο Τράπεζες αίματος. Τη μία στο Νοσοκομείο των Ιωαννίνων και την άλλη στο Νοσοκομείο ΑΧΕΠΑ της Θεσσαλονίκης.

Ο τρίτος τομέας έχει σχέση με στις κτιριακές παρεμβάσεις όπως:

Η ανέγερση παραδοσιακού «Ξενώνα» στο χωριό μας.

Η μετατροπή του κτιρίου του Δημοτικού σχολείου(που δεν λειτουργεί) σε «Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης», μόνιμης έκθεσης φωτογραφίας και Μουσειακό χώρο, κτλ.

Και ο τέταρτος τομέας στις ενέργειες και προοπτικές για τη διάσωση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, όπως:

1. Δημιουργία αρχείου φωτογραφιών, βιβλίων, εγγράφων, κτλ.
2. Συλλογή ενδυμάτων, εργαλείων και σκευών.

3. Καταγραφή ηθών και εθίμων, με την έκδοση βιβλίων, περιοδικών, δίσκων DVD και CD.

4. Ανάδειξη της ζωής και της ιστορίας των μαστόρων μας (έργα και ημέρες) κ.ο.κ.

Πριν κλείσω την ομιλία μου θα μου επιτρέψετε να πω και λίγα για τους ευεργέτες του χωριού μας: Ιωάννη Λύτρα και την Αλεξάνδρα Μακρή.

Ο Ιωάννης Λύτρας

Ο Ιωάννης Λύτρας ήρθε στον κόσμο αδικημένος από τη φύση (γεννήθηκε κουτσός). Λόγω της αναπηρίας του δεν ακολουθούσε τους μαστόρους στα ταξίδια τους. Όταν, όμως, άρχισε η μετανάστευση, ο Γιάννης εγκατέλειψε οριστικά το Κάντσικο και την Ελλάδα και εγκαταστάθηκε στην Αμερική, χωρίς να εγκαταλείψει συναισθηματικά και το πατρικό του σπίτι, το οποίο - όπως λέει ο ποιητής - το «κουβαλούσε μέσα του».

Στην Αμερική εργάστηκε πολύ σκληρά και απέκτησε μεγάλη περιουσία. Παρά τον πλούτο του, παρέμεινε ένας απλός άνθρωπος και γνήσιος Καντσιώτης με άσβεστη τη νοσταλγία για τη γενέτειρά του

Όταν πέθανε, άφησε, με διαθήκη, την τεράστια περιουσία του στο χωριό με την εντολή κι επιθυμία να συγκροτηθεί Επιτροπή: "...ίνα διαιρεί την εις αυτήν πληροθησόμενον ως είρηται εισόδημα εις ίσα μερίδια, ούτως ώστε δια των μεριδίων αυτών να προικίζονται ετησίως δύο ή τρία ορφανά ή πτωχά κορίτσια υπανδρευσίμου ηλικίας εκ του χωρίου Καντσίκου καταγόμενα, και να αγοράζονται δια των εν λόγω μεριδίων τα αναγκαία δια τον γάμον των έπιπλα ή κοινώς λεγόμενα «Μόμιλα» (προικιά)".

Ο Ιωάννης Λύτρας πέθανε στην Αμερική το 1930. Η Κοινότητα τον ανακήρυξε ευεργέτη και έστησε μνημείο με την προτομή του στην πλατεία του χωριού με την επιγραφή:

Η ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΝΤΣΙΚΟΥ
ΕΥΓΝΩΜΟΝΕΙ ΤΟΝ ΕΥΕΡΓΕΤΗ ΙΩΑΝΝΗ ΛΥΤΡΑ
1867-1930

Η Αλεξάνδρα Μακρή.

Η Αλεξάνδρα Μακρή ήταν σύζυγος του Δημητρίου Μακρή και μοναχοκόρη του μεγαλοεργολάβου της Αθήνας Δημητρίου Κοτσίνα, από τον οποίο κληρονόμησε μεγάλη περιουσία.

Σεμνή, ταπεινή και πονετική γυναίκα η Αλεξάνδρα ανέλωσε ολόκληρη τη ζωή της σε έργα αγαθοεργίας, που άμβλυναν τον ανθρώπινο πόνο.

Όταν πέθανε δώρισε με διαθήκη την τεράστια περιουσία της στον Ερυθρό Σταυρό. Ο Ερυθρός Σταυρός με τα χρήματα αυτά δημιούργησε στο Νοσοκομείο του Ασκληπιείου Βούλας (στο 2ο όροφο του κεντρικού κτιρίου) μια

χειρουργική κλινική. Επάνω από την είσοδο της κλινικής αυτής υπάρχει μαρμάρινη πλάκα με την επιγραφή:

ΑΙΘΟΥΣΑ ΧΕΙΡΟΥΡΓΕΙΟΥ Α'
ΔΩΡΕΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΔΗΜ. ΜΑΚΡΗ
ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΑΥΤΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΙ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΚΟΤΣΙΝΑ
ΕΚ ΚΑΝΤΖΙΚΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

Με τη δωρεά αυτή η Αλεξάνδρα Μακρή συνέχισε την παράδοση των μεγάλων Ηπειρωτών ευεργετών και παράλληλα έδειξε με την αναγραφή στην πλάκα του ονόματος του Καντσιώτικου ότι κράτησε ζωντανή τη θύμηση της καταγωγής της και δεν έπαψε ποτέ να σεμνύνεται γι αυτήν. Όπως κι εμείς είμαστε υπερήφανοι τόσο για την ίδια και για τον Ιωάννη Λύτρα όσο και για το χωριό μας, που δίνει στην κοινωνία τέτοιους ανθρώπους.

Κύριε πρόεδρε,

Με την παράθεση της ιστορικής διαδρομής του Συλλόγου μας και των λίγων (λόγω ελλείψεως χρόνου) έργων που ανέφερα και των πολλών που υπαινίχθηκα, έγινε, νομίζω, φανερό ότι πηγή και ρίζα της ανάπτυξης και της προσπάθειας διάσωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς της Δροσοπηγής (Καντσιώτικου) ήταν και είναι η Αδελφότητά μας.

Πηγή, γιατί με δική της οικονομική και όχι μόνο συνεισφορά ανεγέρθηκαν και συντηρήθηκαν τα σχολικά μας κτίρια, χτίστηκαν ή ανακαινίσθηκαν όλες οι εκκλησίες, τα εξωκλήσια και τα εικονοστάσια του χωριού, έγινε η μεταφορά του παλαιού νεκροταφείου και το πιο σημαντικό έγινε η χρηματοδότηση για την επισκευή του βορινού τοίχου, η κατασκευή των στηθαίων και το «αρμολόι» του μοναδικού στην κοιλάδα του Σαρανταπόρου πέτρινου με τις δυο οξυκόρυφες καμάρες Καντσιώτικου γεφυριού, αυτό το αριστούργημα τέχνης και τεχνικής των μαστόρων μας, το οποίο είναι καμάρι και καύχημα όχι μόνο του χωριού μας, της Δροσοπηγής, αλλά και όλων των χωριών της κοιλάδας του Σαρανταπόρου.

Ρίζα, γιατί στην Αδελφότητα στηρίχθηκαν οι Καντσιώτες για να αντιμετωπίσουν, τις κάθε είδους δυσκολίες τους.

Για την πραγματοποίηση όλων αυτών των έργων τα μέλη της Αδελφότητας και όλοι οι χωριανοί στηρίχτηκαν μόνο στις δικές τους δυνάμεις. Η κρατική συνεισφορά ήταν πάντα από μικρή έως ανύπαρκτη. Και γινόταν αυτό γιατί περιμέναμε το κράτος από μόνο του να ενδιαφερθεί χωρίς να το πιέζουμε. Ήρθε, όμως, ο καιρός - όπως πολλές φορές ειπώθηκε στις αίθουσες αυτού του Συνεδρίου - όλοι μαζί να διεκδικήσουμε και να απαιτήσουμε να ας δοθεί αυτό που μας ανήκει.

Αλλά, κύριε πρόεδρε, διεκδίκηση σημαίνει αγώνες και οι αγώνες θέλουν νιάτα θέλουν αυτό που, όπως είπα και στην αρχή, μας εύχεται ο ψαλμωδός: να ανακαινιστεί ως αετού η νεότης μας. Αυτή, επαναλαμβάνω, είναι μα θαυ-

μάσια ευχή. Όλοι πρέπει να είμαστε έφηβοι, γιατί η εφηβεία είναι ταυτόσημη με την ορμή προς δημιουργία, με την κατάφαση προς τη ζωή, ακόμα και προς το όνειρο. Αλλά πού πρέπει να αναζητήσουμε την εφηβεία; Όχι, φυσικά, στην εξωτερική εμφάνιση ενός εφήβου σαν... αυτού που σας ομιλεί, αλλά με την άσκηση, στο να κρατιέται, ο νους όλων μας, εύρυθμος στη λειτουργία του και η ψυχή ζωντανή και ακμαία. Αυτή τη φρεσκάδα μέσα στα όρια του Χρόνου, πρέπει, αφού κάνουμε τον ετήσιο απολογισμό, να ευχόμαστε, να κρατούμε όλοι μας, για να βοηθούμε με κάθε μέσο και τρόπο τις Διοικήσεις των Αδελφοτήτων μας στην ωραία προσπάθεια που καταβάλλουν, για να διατηρήσουν χλωρές τις ρίζες της παράδοσής μας. Γιατί η παράδοση δεν είναι οπισθοδρομηση είναι μήτρα ιστορίας και πηγή του μέλλοντος, είναι ένα σχέδιο ζωής, είναι μια οργανική ανάπτυξη δυνατοτήτων, οι οποίες ολοένα γίνονται πραγματικότητες. Πρόκειται για μια δημιουργική συνεργασία και των τριών διαστάσεων του χρόνου, του παρελθόντος, του παρόντος και του μέλλοντος.

Σας ευχαριστώ.

Επαφές με Συνέδρους

Σημαντικές ήταν επίσης οι επαφές που πραγματοποιήθηκαν με Παράγοντες και μέλη Δ.Σ. άλλων φορέων.

Αίσθηση προκάλεσε σε πολλούς, και την εκδήλωσαν με διάφορους τρόπους, η ευρύτερη δραστηριότητα της Αδελφότητας και η ενασχόλησή της με θέματα όχι μόνο πολιτιστικού περιεχομένου, αλλά και κοινωνικού, όπως επίσης και με θέματα καθημερινότητας της τοπικής κοινωνίας.

Στο συνέδριο υπήρξε και μια αναπάντεχη - ευχάριστη έκπληξη για μας.

Η Μαρούλα Παπαευσταθίου - Τσάγκα, φιλόλογος, σύζυγος του συγχωριανού μας Τσάγκα Θεόδωρου, υπήρξε εισηγήτρια με θέμα «Στη μέση από το πέλαγο, μηλιά είναι φυτρωμένη...» Στην άκρη της Ηπείρου η παράδοση «αεί θάλλει».

Σάββατο 20 Αυγούστου σ'ένα πολυπληθές ακροατήριο, πρόσθεσε την δική της συμβολή στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ηπείρου. Μεστό κείμενο με παράλληλη προβολή, ενθουσίασε, χειροκροτήθηκε.

Και του χρόνου...

Μία ευχάριστη έκπληξη...

του Γιώργου Κοτολούλη

Παρασκευή, 19 Αυγούστου 2005. Έναρξη του 7ου Παγκόσμιου Πανηπειρωτικού Συνεδρίου στα Γιάννενα, και πάλι μετά από 21 χρόνια. Η τριμελής ομάδα με την οποία εκπροσωπείται, για πρώτη φορά η Αδελφότητά μας, είναι παρούσα.

Ο συγχωριανός μας Επίτιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου κ. Μουκούλης Θωμάς επικεφαλής της αντιπροσωπείας μας και εισηγητής με θέμα:

"Η συμβολή της Αδελφότητας στην ανάπτυξη του χωριού και τη διάσωση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς", ο συγχωριανός μας Δημοτικός Σύμβουλος, πρώην Αντιδήμαρχος του Δήμου μας, κ. Σίμος Χαράλαμπος και ο γράφων, πρόεδρος Δ.Σ. της Αδελφότητας.

Σύνεδροι, προσκεκλημένοι, κόσμος πολύς. Συνομιλίες, "πηγαδάκια", φασαρία πολλή. Και...

Δεν πέρασε πολλή ώρα και μας περίμενε μία ευχάριστη έκπληξη.

Η Μαρούλα Παπαευσταθίου - Τσάγκα, φιλόλογος, σύζυγος του συγχωριανού μας Τσάγκα Θόδωρου, ήταν και αυτή σύνεδρος αλλά και εισηγήτρια. Αμέσως αισθάνθηκα ότι συμπληρώνει την εκπροσώπησή μας, ότι έχουμε μία δυνατή παρουσία. Και έτσι ήταν.

Κύλησε η μέρα και ανανεώσαμε το ραντεβού μας για την επόμενη, Σάββατο 20 Αυγούστου στις 10.15 στην αίθουσα Β' όπου η Μαρούλα, στην ενότητα "Πολιτισμός", είναι εισηγήτρια με θέμα:

"Στη μέση από το πέλαγο, μηλιά είναι φυτεμένη..."

Στην άκρη της Ηπείρου η παράδοση "αεί θάλλει".

Παρουσίασε, με φωτογραφίες και video, το έθιμο που αναβιώνει κάθε χρόνο στις 26 Ιουλίου, στη γιορτή της Αγίας Παρασκευής, στη Βωβούσα του Ανατολικού Ζαγορίου.

Στο λόφο της Αγίας Παρασκευής, μετά την Θεία Λειτουργία και τον Αγιασμό στο γραφικό εξωκλήσι, οι κάτοικοι του χωριού και οι απόδημοι Βωβουσιώτες, πιάνουν το τραγούδι. Σ' αυτό συμμετέχουν όλοι, μοιρασμένοι σε δύο ομάδες που εκτελούν τους αργόσυρτους δυνατούς ρυθμούς του αντιφωνικά.

Η πρώτη παρέα κυρίως με άνδρες, όπου προεξάρχουν οι γεροντότεροι, ξεκινά παραδοσιακά δικά τους τραγούδια και η δεύτερη παρέα -κυρίως γυναίκες- επαναλαμβάνει ή απαντά στους στίχους, σ' ένα εξαιρετικό άκουσμα που κάνει τα γύρω βουνά ν' αντιλαλήσουν και τις καρδιές να γεμίσουν χαρά και δέος.

Η εικοσάλεπτη ανάβαση του λόφου μετασχηματίζεται σε μια σχεδόν δίωρη παράταση χαράς στην κατάβαση, που γίνεται χωρίς βιάση, για νάχουν αποθέματα μέχρι "του χρόνου τέτοια μέρα".

Πρόκειται για σπάνια τραγούδια υψηλής εικονοπλασίας και νοήματος και αγνού συναισθήματος, που τραγουδιούνται και στα βλάχικα. Τα όργανα προπορεύονται και εκτελούν το δικό τους σκοπό.

Αυτή η χαρούμενη πομπή φτάνει στο χωριό και στήνει το χορό στο "σιάδι" με καθορισμένο τρόπο και "σειρά". Η γιορτή είναι τριήμερη. Συνεχίζεται με τραγούδι και φιλοξενία στα σπίτια του χωριού, πού είναι ανοικτά με όλων των ειδών τις πίτες, τα ψητά και τα γλυκά κουταλιού.

Είναι το έθιμο που αντανακλά το ύφος και το ήθος του ηπειρώτικου "τρόπου" και που πρέπει πάση θυσία οι νεότεροι να το διαφυλάξουν σαν κόρη οφθαλμού. Είναι έθιμο αιώνων, το οποίο αν γίνει βίωμα στους νεότερους βλαστούς της Βωβούσας θα ζήσει και στο μέλλον.

Για τη γεύση αυτής της παράδοσης η ανάγκη μοιάζει πιο επιτακτική παρά ποτέ!

Έτσι λοιπόν σε ένα πολυπληθές ακροατήριο, πρόσθεσε την δική της συμβολή στην ανάδειξη και διάσωση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ηπείρου. Ενθουσίασε και χειροκροτήθηκε.

Εύχομαι στην Μαρούλα να βρει το κουράγιο να συνεχίσει με την ίδια θέληση να παλεύει για την διάσωση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, και περιμένουμε και εμείς οι Καντσιώτες την βοήθειά της, μέσα από την Αδελφότητα, για να πετύχουμε σ' αυτά που στοχεύουμε.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Ο Κολοκοτρώνης
του Νίκου Δημητρούλη

Στα αρχαία χρόνια ο γαίδαρρος θεωρείτο χρήσιμο ΟΝ, χαρισματικό και θαυμαστό για το λιτό "διαιτολόγιό", του οποίου παίνευαν τις αρετές και τις ανεκτίμητες υπηρεσίες του. Ήταν, επίσης, το εκλεκτότερο ζώο τόσο του Χριστού όσο και του Μωάμεθ.

Στις μέρες μας αποκτά μια εντελώς διαφορετική διάσταση, έχοντας τη φήμη του ξεροκέφαλου. Αναγνωρίζεται, όμως, ακόμη η ανεξάντλητη υπομονή του.

Οι ζωολόγοι επιβεβαιώνουν ότι έχει περίπλοκη συμπεριφορά και νοημοσύνη, όμως εμείς την εκλαμβάνουμε ως πείσμα που δεν είναι τίποτε άλλο από την αντίδρασή του στην κακομεταχείριση.

Η φιλική μας όμως συμπεριφορά και προσέγγιση φέρνει εκπληκτικά αποτελέσματα.

Πανέξυπνος, χαράζει μονοπάτια και γνωρίζει τους πιο ασφαλείς και σίγουρους δρόμους. Τελικά, ο γαίδαρρος ίσως να είναι το πιο παρεξηγημένο ζώο.

Εύλογα θα ρωτήσει κανείς: μα τι σχέση έχει ο γαίδαρρος με τον στρατηγό Κολοκοτρώνη;

Στο σπιτικό μας, "τω καιρώ εκείνω" μεταξύ άλλων κατοικίδιων ζώων είχαμε κι ένα γαϊδαράκο τόσο υπάκουος και βολικός που ήταν, μας έκανε όλους να τον υπεραγαπήσουμε.

Οποιαδήποτε ώρα κι αν τον σηκώναμε δεν έλεγε ΟΧΙ. Βάζαμε πάνω στο σαμάρι του τα γεωργικά εργαλεία τσαπιά, κασμάδες, φτυάργια, τσεκούρια, κολλούσαμε και τα δρεπάνια στο μπροστάρι, το κακαβούλι με το φαγητό, τον τροβά με τα τρόφιμα της ημέρας στο κουτσάκι, τα σαϊσματα για τον βραδινό μας ύπνο, το βριζάχυρο για δεματκά και το "κόβαμε σιακάτ" με μπροστάρη το γουμάρ' που γνώριζε ακόμη και τη ρούγα από το χωράφι.

Έτσι λοιπόν το ζωντανό αυτό έγινε αχώριστος σύντροφος όλων μας.

Το μόνο χούι που είχε το καημένο ήταν την ώρα που τον αφήναμε λυτό, έτρεχε με όρεξη στο μαχαλά να βρει κάποια γαϊδουρίτσα η οποία με νάζια και καμώματα ήλκησε το ενδιαφέρον του και έκτοτε είχε καταστεί επίσημη φιλενάδα του.

Ξέραμε λοιπόν όλοι ότι όταν έλειπε από την αυλή μας θα τον βρίσκαμε σίγουρα έξω από το στάβλο της φίλης του να ξεροσταλιάζει στ' αγιάζι περιμένοντας εκεί καρδαμωμένος την ξεσαμάρωτη ερωμένη του για τις περαιτέρω απολαύσεις.

Με τον καιρό οι δυνάμεις του άρχισαν να καταπτοούνται και μάλιστα στο μπροστινό του πόδι παρουσίαζε ένα είδος "καρακούτσι" (απόστημα πάνω από την οπλή λόγω υπερφόρτωσης κοινώς κουτσαμάρα) και κατά τις ώρες αναπαύσεως στήριζε το βάρος του σώματος στα τρία πόδια λυγίζοντας το ένα μπροστινό, ως φαίνεται εύρισκε σ' αυτή τη στάση ελαφρά ανακούφιση.

Όταν τον έβλεπε κανείς στην πλαγία του όψη έμοιαζε με το καλπάζον άλογο του Κολοκοτρώνη που φέρνει στη ράχη του τον έφιππο στρατηγό.

Από τη στάση του αυτή ο πατέρας μου τον βάπτισε με το όνομα Κολοκοτρώνης.

Πέρασαν χρόνια από τότε που έφυγα για το εξωτερικό ως που μια μέρα έλαβα ένα γράμμα που μεταξύ άλλων ο πάππος Δημητρούλης έγραφε τα εξής:

Μάθε ότι προ ημερών ο Κολοκοτρώνης έπνεε τα λoίσθια και δεν άργησε να μας αφήσει γειά, τον χάσαμε και μας έκοψε τα χέρια, ήταν το καλύτερο μεταφορικό μέσον πρώτον, και δεύτερον είχαμε συνδεθεί ψυχολογικά με τον εξυπηρετικό γαϊδαράκο.

Την άλλη μέρα μερικά λεβεντόκορμα παλληκάρια έσυραν το κουφάρι του στο πλησιέστερο ρέμα "Μπουρδέμ του Λάκκου" όπου και η τελευταία του κατοικία.

Εκεί οσμίστηκαν το πτώμα του και τράφηκαν από τις σάρκες του τα πετούμενα όρνια που περίμεναν τέτοιους μεζέδες.

Στο άκουσμα ότι χάθηκε ο Κολοκοτρώνης έμεινα άφωνος και ο νους μου σφηνώθηκε στο χαμό του αγαπημένου μας ζώου.

Αλλά όπως για κάθε θλίψη η μόνη θεραπεία είναι το πέρασμα του καιρού έτσι σκέπασε και το χαμό του Κολοκοτρώνη η ροή του χρόνου.

Πλήθος παρόμοιων περιστατικών μπορούν να δουν το φως της δημοσιότητας.

Στην Καντσιώτικη διάλεκτο τα παραγγέλματα του ονηλάτη, αντιληπτά και κατανοητά εκ μέρους του γαϊδάρου, σχετικά με τις κινήσεις του είναι:

Ούστ = Ξεκίνημα, Ούγκς = Σταμάτημα
Πανούγγς = προς τα πάνω, Κατούγγς = Προς τα κάτω

Με τα παραπάνω ας θυμηθούμε την πάλαι - ποτέ ζωή του χωριού, όπως όλοι την γευτήκαμε.

Στο βιότοπο του ερημίτη του Χρήστου Τσιγκούλη

Κι όλα τα παρακάτω σε σκηνικό φθινοπωρινό.

Αφορμή μια διπλή υπόσχεση προς αλλήλους και προς την πεισματάρικη παιδική μνήμη και περιέργεια.

Πρώτη η συλλογή μιας χεριάς ξεραμένα αγκάθια που φυτρώνουν στη θέση "Παλιοχώρι" και τις πέριξ του Αγίου Νικολάου τοποθεσίες.

Παραγγελία, "σχεδόν ικεσία" ευγενική από ένα φιλικό ζευγάρι καθώς είδε στο βάζο του μπαλκονιού μου την ύπαρξή τους με την κυρία να λέει:

"Αχ τι όμορφα - τι όμορφα" και συνέχισε με διακριτικό θαυμασμό και ολίγο παράπονο "τέτοια ομιλούσα νεκρή φύση σε σχήματα και αποχρώσεις θα θελα να στολίσω το ανθοδοχείο μου. Θα ήταν σαν να βλέπω την κρυφή γοητεία της Ηπείρου από μια χαραμάδα. Θα ήταν σαν να είχα ένα μικρό ειρηνικό ξέφωτο να δραπετεύω ώρες από την τρικυμισμένη μας καθημερινότητα.

Και να πού τώρα, αρχές Νοέμβρη, κατηφορίζω από το μονοπάτι της Νταλίπ για το Παλιοχώρι προς εκπλήρωση της υπόσχεσης, σε συνδυασμό με τη δεύτερη εκείνη της πεισματάρικης παιδικής μνήμης, να συναντήσω μια παλιά εικόνα του Αγίου Νικολάου που επί πενήντα τέσσαρα χρόνια με βασάνιζε η περιέργεια για την ύπαρξή της,

"Ήταν αρχές φθινοπώρου το 1951, δύο χρόνια μετά τον εμφύλιο πόλεμο, - με νωπές τις οσμές και την αγριότητα του πολέμου - όταν μία Κυριακή μαζί με τον παιδικό μου φίλο Τηλέμαχο "περιθάλψαμε" την παλιά εικόνα μαζεύοντάς την από σωρό μισοκαμένων κειμηλίων σε μια γωνιά του Ιερού. Τα κίνητρα δεν τα θυμάμαι - ανεξερεύνητος πάντοτε ο χώρος δράσης της παιδικής ηλικίας! Ίσως να είχαν σχέση με την αυτοθυσία και την αλληλεγγύη, όπως ακούγαμε να λένε και να πράττουν οι μεγαλύτεροι, προπάντων οι γυναίκες, χωρίς προκαταλήψεις και εξαιρέσεις. Αφού καθαρίσαμε "από πάσης κηλίδας" την εικόνα, την πλύναμε κιόλας με νερό από το κοντινό ρέμα (λάκκος) ενώ εντελώς αυθόρμητα της προσθέσαμε σε κάποια σημεία μερικές πινελιές - χρώματα για φρεσκάρισμα.

Με αυτήν την άποψη συμφώνησαν μαζί μας και οι δύο γυναίκες που έτυχε να δουν τα έργα μας λέγοντας πως "Ο Άγιος πρέπει να φαίνεται όμορφος" και απομακρύνθηκαν κάνοντας το σταυρό τους.

Κρεμάσαμε την εικόνα στο δεξιό μέρος της πύλης του Ιερού Ναού, στην πρώτη θέση του ξύλινου μαυρισμένου τέμπλου και αφού την κοιτάξαμε για κάμποση ώρα με δέος, ικανοποίηση και περηφάνεια σαν να είχαμε περιθάλψει έναν τραυματισμένο, ένα γέροντα ανήμπορο ή έναν ήρωα πρόγονο, σεμνό προσάτη του εξαφανισμένου χωριού και όλων ημών των πιστών, γυρίσαμε στο

χωριό ευτυχισμένοι και ολίγον ένοχοι που ενεργήσαμε ερήμην των μεγάλων.

Από τότε είχα να δω εκείνη την εικόνα ενώ είχε αποτυπωθεί στη φαντασία μου η πράξη αυτή σαν το "έπος της παιδικής μας αγνότητας" με μόνιμη συνοδεία και το ερώτημα "γιατί τα παιδιά και οι γυναίκες θέλουν τους Αγίους όμορφους και αστραφτερούς", σε αντίθεση με τις Γραφές και τους Βίους των ίδιων που θεωρούν τη σάρκα φυλακή της ψυχής και εμπόδιο στη μεταφυσική τους διακονία;.

Κατηφόρισα με ανάμεικτα συναισθήματα. Θα ήταν ένα αντάμωμα με τη λευκή μου σελίδα που με τον καιρό γέμισε με κείμενα και συναισθήματα του άγριου καθημερινού ρεαλισμού.

Συννεφιά διακοπτόμενη, τσουχτερός βοριάς που με συμμαζεύει, ένας ήλιος δειλός, ντροπαλός, σε ρόλο δεύτερο, ηττημένος πρωταγωνιστής του ξεκαπίστρωτου καλοκαιριού που είχε χαθεί.

Όλο το γιγάντιο σκηνικό επιβλητικό και αδιάφορο για την ασήμαντη παρουσία μου, με τους όγκους των βουνών τριγύρω, τις βαθιές χαράδρες, το Σαραντάπορο θολωμένο να φιδώνεται στους αμετακίνητους πρόποδες αγκομαχώντας, με έχουν υποβάλλει σε μία εσωστρέφεια.

Όλα κάτω από έναν χαμηλωμένο ουρανό σιωπηλά και υποταγμένα στου άγριου καιρού τον ερχομό. Πού και πού να ακούγεται λυπητερό κελήδισμα από όσα πετεινά του ουρανού δεν έφυγαν για άλλους βιότοπους. Μαζί τους ο ήχος του δάσους, τα παιχνίδια με τους σκίυρους (νυφίτσες) πάνω στα πεύκα και ο ψίθυρος από τα χέρσα χωράφια για την απουσία των καλλιεργητών συνέθεταν ένα όνειρο.

Δειλά άρχισαν να "ξεπαγώνουν" τα στοιχεία που συνθέτουν το Καντσιώτικο DNA μου. Η θλίψη, η διαίσθηση του ελάχιστου, η λογική αποδοχή των στερήσεων, η αναζήτηση της ομαδικής ψυχολογίας.

"Είναι σαν την χόβολη η καρδιά των Ηπειρωτών" συμπέρανα. Και σε συνδυασμό με τη σκληράδα του τοπίου, τους κοντινούς ορίζοντες, τα υποταγμένα συναισθήματα στην αδιάκριτη συνάφεια και ηθική των παραδόσεων μας, η χόβολη σιγά - σιγά γίνεται λάβα, κινητήρας να αλλάξουμε τη μοίρα μας, τον κόσμο ολόκληρο με έργα και φαντασιακές τακτοποιήσεις... Όλα τα υπόλοιπα προσθετικά των νέων καιρών και της χορτάτης εξωστρέφειας είναι τουριστικές νερομπογιές που λερώνουν τον καθρέπτη της Καντσιώτικης αλήθειας.

Μπερδεμένος στους συλλογισμούς μάζεψα τα ξερά αγκάθια και βρέθηκα μέσα στη μικρή εκκλησία του Αγίου Νικολάου και ψάχνοντας βρήκα την παλιά εικόνα όπως και τότε πεταμένη σε μια γωνιά του ναού συντροφιά με άχρηστα αντικείμενα και σπασμένα καντήλια. "Η ιστορία επαναλαμβάνεται..." είπα "τότε ο πόλεμος τώρα η απουσία μνήμης και η άγνοια που σκοτώνει".

Καθάρισα τα σάπια φύλλα, τις αράχνες και τη σκόνη από πάνω -αλλιώς περίμενα τη συνάντηση με την ανάμνηση, διαφορετικά ήρθε-. Συμβαίνει πάντοτε αυτό. Ακούμπησα τον Άγιο στο αντικρινό στασίδι, χαμηλά και κοιτάζοντάς τον προσπάθησα να διαβάσω στα βαθουλωμένα μάτια του τον λόγο που υπονοούσε η έκφρασή του, που είχε κάτι από πίκρα, θλίψη και αυστηρότητα. Καταρχήν ήταν σαν να μου έλεγε "Πώς ήμασταν και πώς καταντήσαμε". Και έπειτα δείχνοντάς μου με τρόπο την εσωτερική διακόσμηση του Ναού με νεόφερτους Αγίους, ροδαλούς, χαρούμενους, σχεδόν σαρκικούς με δυτικόφερτη υπεροψία, γυαλιστερούς σαν να είχαν μόλις βγει από το κομμωτήριο είπε: "Είμαστε ηττημένοι, η πίστη αλλάζει πυξίδα, λιγοστεύουμε".

Θα απαντούσα στον Άγιο, αν ήταν δυνατόν, κάπως έτσι: "ο χρόνος φταιει Άγιε, ο ισοπεδωτής και ασυγκίνητος χρόνος που φθείρει τα πάντα, Θεούς, ανθρώπους, δόγματα, πράξεις και έργα. Όλα για κείνον έχουν σφραγίδα προσωρινότητας, ακόμα και η γής η ίδια".

Διέκοψε τους συνειρμούς μου ένα δυνατό μπουμπουνητό από την Γκουλουμπίνα. Ξαναέβαλα την παλιά εικόνα στη γωνιά, όπως επιθυμούσε η σεμνότης του, μακριά από την φανταχτερή πραγματικότητα διότι, άλλοι καιροί άλλα ήθη και ό,τι είναι πραγματικό είναι ή φαίνεται λογικό όταν το θέλουν οι άνθρωποι.

Άνοιξα την πόρτα σκεπτικός, η βροχή με σταμάτησε κάτω από το "ανώφλιο" του πέτρινου τοίχου. Η υγρή ατμόσφαιρα με επέστρεψε για λίγο στο ένδοξο παρελθόν του χωριού. Τότε πού καθισμένος κάτω από τις "αστρέχιες" τουρτουρίζοντας απέδιδα στη βροχή "σοσιαλιστικές ιδιότητες" με το σκεπτικό ότι όλους τους βρέχει το ίδιο, όχι μόνο τους φτωχούς.

Όταν πέρασε το σύννεφο ανηφόρισα προς το χωριό, ανάλαφρος σαν να επέστρεφα από ουράνιο ταξίδι, αποτοξινωμένος από αρκετές μικροαστικές επιδράσεις. Μια νηνεμία θρονιάστηκε στο κεφάλι μου πού είχε πάψει να βουίζει σαν μελίσσι από τις ευθύνες και τους αλαλαγμούς της αγοραίας καθημερινότητας.

Το όφελος ήταν μεγάλο. Από ψηλά αγνάντεψα το χώρο ευθύνης του φτωχού Αγίου, μια πανοραμική εικόνα ενός βιότοπου με φθινοπωρινή ενδυμασία, μικρό δείγμα του οποίου ήταν η ωχρή ανθοδέσμη που κρατούσα στα χέρια μου.

Πόση μαγεία κρύβουν ακόμα οι γενέθλιες τοποθεσίες!

Αθήνα, Οκτώβρης 2005

ΕΘΙΜΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Ένας παραδοσιακός Γάμος στη Δροσοπηγή (Κάντσικο) Μαστοροχωρίων.

Του Θωμά Αθ. Μουκούλη

Στα χρόνια τα παλιά στη Δροσοπηγή (Κάντσικο) επικρατούσαν πολύ σκληρές συνθήκες διαβίωσης, φτώχεια και καταπίεση. Η επιβίωση των απλών ανθρώπων του χωριού ήταν μια πολύ-πολύ δύσκολη υπόθεση, μια καθημερινή εκ του συστάδην μάχη, πολλές φορές μάλιστα κάτω από αντίξοες και άνισες συνθήκες.

Μέσα σ' αυτό το σκηνικό οι αντιλήψεις που είχαν οι παλιοί για την κοινωνία, τη ζωή και μια σειρά από άλλα μικρά ή μεγάλα θέματα, θεσμοθετούσαν την εν γένει συμπεριφορά τους μέσα στο κοινωνικό σύνολο και καθόριζαν με ακρίβεια τα "όριά" της.

Μια βασική πτυχή του κοινωνικού ιστού και ταυτόχρονα ένα από τα πιο σημαντικά γεγονότα στην ζωή των παππούδων και γιαγιάδων μας ήταν η δημιουργία οικογένειας μέσα από την διαδικασία του Μυστηρίου του γάμου. Βέβαια και αυτό το γεγονός πρέπει να το δούμε με τον φακό της κοινωνικής αντίληψης της παλιάς εποχής, των αυστηρών ηθών που επικρατούσαν, της έντονης θρη-

σκευτικότητας, των προκαταλήψεων, αλλά και της αδήριτης ανάγκης για επιβίωση και διαιώνιση της φάρας.

Η δημιουργία οικογένειας για τους παλιούς Καντσιώτες ήταν πρωταρχικής σημασίας, περνούσε δε απαραίτητα από κάποιες φάσεις και κανόνες που ήταν αυστηρά θεσμοθετημένοι και παντελώς αδιανόητο από τον οποιοδήποτε, να τους παραβιάσει.

Πέραν από τους θρησκευτικούς κανόνες, για την εις γάμο κοινωνία στην οποία θα εισέρχονταν οι νέοι, οι μελλοντικοί, υπήρχαν και οι κοινωνικοί κανόνες οι οποίοι καθόριζαν με ακρίβεια και στην πιο μικρή λεπτομέρεια την διαδικασία που θα έπρεπε να ακολουθηθεί.

Για τη Δροσοπηγή Μαστοροχωρίων (το άλλοτε Κάντσικο Κονίτσης) ένα χωριό σε μια ωραιότατη τοποθεσία που το περιτριγυρίζουν τα καταπράσινα βουνά της Πίνδου και το δροσίζουν κρυστάλλινα νερά, ο γάμος (η Χαρά) είναι το πιο χαρμόσυνο γεγονός, ένα τοπικό πανηγύρι, είναι ένας ξεσηκωμός χαρούμενος όχι μόνο για τις δυο οικογένειες των αρραβωνιασμένων αλλά για όλο το χωριό. Στην "Χαρά" βρίσκουν την ευκαιρία να τραγουδήσουν, να χορέψουν, να χαρούν και να ξεφύγουν από την μονότονη ζωή τους, ιδίως οι πιο ηλικιωμέ-

νοι, που μένουν μόνιμα στο χωριό και σπάνια τους δίνεται η ευκαιρία να συμμετάσχουν σε χαρούμενες ώρες.

Τα γαμήλια έθιμά μας είναι πολλά και ποικίλα. Άλλα έχουν στόχο την επίδειξη του πλούτου, της ομορφιάς και της νοικοκυροσύνης της νύφης κι άλλα εκφράζουν την περιέργεια ή και την αγωνία του ανθρώπου να προεικαστεί ή και να καθορίσει -αν μπορεί- τα μελλούμενα για τη ζωή του νέου ζευγαριού, εκφράζουν την επιθυμία του να ξεορκίσει το κακό και να συντελέσει στο να είναι η ζωή των νιόπαντρων ευτυχισμένη, «γλυκιά», κι όλο αγάπη.

Όλα τους όμως, παρά την ιδιαιτερότητα του στόχου τους, έχουν κάτι κοινό: Ξεχωρίζουν για το σεβασμό στους μεγαλύτερους και στην τάξη την ιεραρχική, για την αρχοντιά στη συμπεριφορά, για το χιούμορ, για τον πλούτο και την ευαισθησία των συναισθημάτων που αποκαλύπτουν, την ίδια ευαισθησία που εκφράζουν και τα συνοδευτικά σε κάθε φάση γαμήλια τραγούδια.

Τώρα, τραβώντας λίγο την κουρτίνα του χρόνου, θα σας περιγράψουμε μερικά από τα πιο χαρακτηριστικά στιγμιότυπα ενός παραδοσιακού γάμου που τελέστηκε το περασμένο Καλοκαίρι στο χωριό μας. Ο γάμος αυτός -ως γεγονός- έχει ιδιαίτερη σημασία για τον τόπο μας, επειδή γάμος και μάλιστα παραδοσιακός είχε να γίνει στη Δροσοπηγή εδώ και οκτώ, περίπου, χρόνια με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Και να σκεφθεί κανείς πως πριν από ενενήντα (90) περίπου χρόνια τελούνταν στη Δροσοπηγή ετησίως επτά έως δέκα τέτοιοι γάμοι.

Ας πάρουμε, όμως, τα γεγονότα με τη σειρά και από την αρχή:

Στις 28 Αυγούστου 2005 ο χωριανός μας Γιάννης Κατσιαμάνης και η Χριστίνα Γεωργιάδη από το Γοργοπόταμο Μαστοροχωρίων αποφάσισαν να συμπορευτούν για το υπόλοιπο του βίου τους και με τη βοήθεια της Εκκλησίας να «ενωθούν» για πάντα «εις σάρκα μίαν».

Οι προετοιμασίες του γάμου είχαν αρχίσει πριν από πολλές ημέρες (μήνες θα έλεγα καλύτερα). Προσκλητήρια, λίστες καλεσμένων, πρόβες στα «γαμπριάτικα», συγκέντρωση, όπως παλιά, των τραπεζιών των καθισμάτων του γάμου, άσπρισμα της αυλής και περισσή φροντίδα για τη σωστή τοποθέτηση των γλαστρών με τις μαντζουράνες, τους κατιφέδες και το βασιλικό σε όλες τις άκρες της αυλής.

Το πλιγούρι χοντροαλέστηκε στου Κρούλη το χειρόμυλο. Οι πατάτες έτοιμες για καθάρισμα. Για τα σφάγια και τα υπόλοιπα χρειαζόμενα τρόφιμα και ποτά (τυριά, ρακί, κρασί, μπίρες, μπόλικα πλαστικά μπουκάλια γεμάτα με νερό μέσα στο ψυγείο, οπωσδήποτε «μπιρμπιλία», σταφίδες, πλαστικά πιάτα, κουτάλια, πιρούνια (ποτέ μαχαίρια στ' γαμήλιο τραπέζι), μέχρι και την τελευταία λεπτομέρεια, είχε μεριμνήσει από καιρό ο πατέρας του

γαμπρού. Παράλληλα «επιστρατεύτηκε» και ο αρχιμάγειρας Μιχάλης Καπλάνης, με τους βοηθούς τον Ευάγγελο Καθάριο και Κουτούλα Ηλία, πάντοτε άντρες μαγειρεύουν τα φαγητά του γάμου, ποτέ γυναίκες.

Έφτασε έτσι η Τετάρτη 24 Αυγούστου 2005. Τρεις τουφεκίες στον αέρα ακούγονται πρωί-πρωί «στ' Βακ τ' αλών» στη Δροσοπηγή. Σημάδι πως η επίσημη τελετή του γάμου αρχίζει. Από τα στόματα όλων, όσων τις άκουσαν, βγαίνουν ευχές για τα νιόγαμπρα: «η ώρα η καλή», «καλά στέφανα», «να ζήσουν», «να προκόψουν» κτλ. Το απόγευμα της ίδιας μέρας φθάνει γρήγορα και ο κόσμος μαζεύεται στο σπίτι του γαμπρού για τα «προζύμια».

Τα «προζύμια» είναι μια -βυζαντινού τύπου- τελετή αργή και χαρούμενη διαδικασία κατά την οποία "πιάνουν τα προζύμια", παρασκευάζουν, δηλαδή, το ζυμάρι (ζύμη), με το οποίο θα ζυμώσουν την επομένη τα ψωμιά του γάμου και των κουλουριών, τα οποία κουλούρια σε παλαιότερες εποχές έπαιζαν το ρόλο των σημερινών προσκλήσεων.

Η διαδικασία αρχίζει με το τραγούδι: «Του νιόγαμπρου νη μάνα ψηλά 'νασκουμπωμένη/ ανεβαίνει κατεβαίνει τον ήλιο παραγγέλλει/ -Ψήσε ήλιε μου ψήσε τούτη την εμδομάδα /χαρά θέλω να κάμω, νύφη να καρτερέσω...» ενώ η μπρατίμισσα -πρώτη εξαδέλφη του γαμπρού, με «μάνα και πατέρα», δηλαδή να ζουν και οι δυο γονείς της, -κορίτσι όμορφο και δροσερό σαν τα κρύα νερά, κρατώντας το αλεύρι, τη λεκάνη και το πλαστήρι έρχεται στη μέση της αυλής και τα τοποθετεί επάνω στο «σοφρά» (χαμηλό στρογγυλό τραπέζι) γύρω της οι γυναίκες και οι κοπέλες (οι άντρες δεν συμμετέχουν στη συγκεκριμένη φάση) παρακολουθούν με ζωηρό ενδιαφέρον. Η μπρατίμισσα ρίχνει το αλεύρι μέσα στη λεκάνη. «Ψιλόλιγο είν' τ' αλεύρι κι αφράτο το προζύμι/ κοράσιο το ζυμώνει με μάνα και πατέρα» ακούγεται αμέσως το τραγούδι. Μετά ρίχνει το νερό και αρχίζει το ανακάτεμα και το ζύμωμα ενώ οι γυναίκες τραγουδούν: «ζύμωνε μάικω ζύμωνε σ' ένα χρυσό λιένι...». Σε λίγο το προζύμι είναι έτοιμο. Οι γυναίκες, πιάνονται «αγκαζέ», κάνουν κύκλο γύρω από το προζύμι, χορεύουν και τραγουδούν: «κι άρε γιέμ και ποιος τον κάνει του νιόγαμπρου το γάμο/ Η μάνα του τον κάνει με μόσχο με σταφύλι /με μόσχο με σταφύλι με τη δροσιά στα χείλη...» και η βραδιά περνάει με γλέντι τραγούδι και χορό, που πολλές φορές, κρατάει μέχρι τα ξημερώματα.

Την Πέμπτη ζυμώνουν και ψήνουν τα ψωμιά και τις κουλούρες. Την Παρασκευή γίνεται με την "κόφα" η πρόσκληση στο γάμο. Το κάλεσμα ακολουθεί τη σειρά: Πρώτα, ο παπάς, ύστερα ο νούνος, μετά ο μπράτιμος και τέλος όλοι οι υπόλοιποι συγγενείς και φίλοι.

Το Σάββατο αρχίζει ο κυρίως γάμος. Από το πρωί ετοιμάζουν το «μπαργιάκ» (φλάμπουρο), το καρδάρι (στολίζουν ένα χάλκινο κακκάβι - που το λένε και καρδάρι-

με λουλούδια και βασιλικό, τα οποία προσδένουν σ' αυτό με κόκκινη κλωστή). Ο μάγειρας με τους βοηθούς του ετοιμάζουν τα καζάνια για να βράσουν το κρέας και τον πατσά. Βασικό φαγητό σε κάθε γάμο είναι το κρέας με πλιγούρι. Είναι τόσο καθιερωμένο αυτό το φαγητό που, όταν θέλουν να ρωτήσουν κάποιον πότε θα παντρευτεί, του λένε: "Πότε θα φάμε το πλιγούρι σου;".

Έτσι κυλάει η μέρα και όταν ο ήλιος «πάει να σκαπετήσει πίσω απ' τ' Τρανταφλλιά», τα κλαρίνα και «νίρι-νίρι» τα βιολιά (συντονισμός των μουσικών οργάνων), που ακούγονται στο σπίτι του γαμπρού καλούν τον κόσμο να προσέλθει γιατί η Χαρά (ο γάμος) και η μεγάλη ώρα για τα' αρραβωνιασμένα σε λίγο αρχίζει ακολουθώντας το από αιώνες προκαθορισμένο τυπικό.

Ξεκινούν από το σπίτι του γαμπρού και πάνε να φέρουν πρώτα το νούνο. Μπροστά ο γαμπρός με την παρέα του, πίσω τα όργανα συνοδεύουν το τραγούδι: «Στρώσε νούνε το κρεβάτι για να 'ρθούν τα παλικάρια...». Όταν φτάσουν, ο νουνός τους κερνάει, ρακί και γλυκά, ενώ εκείνοι χορεύουν λίγο και μετά επιστρέφουν στο σπίτι του γαμπρού. Αφήνουν το νούνο και πηγαίνουν να φέρουν και το μπράτιμο τραγουδώντας: «Απάνω στην τριανταφυλλιά φτιάχνει η πέρδικα φωλιά /πέφτουν τα τριαντάφυλλα και τα μαζώνουν οι έμορφες/οι ρούσες και οι γαλανές...»

Σα φέρουν και τον μπράτιμο στο σπίτι ξεκινούν να πάνε να φέρουν νερό από το πηγάδι της "Χώρας" για να ζυμώσουν το παξιμάδι του γάμου. Μπροστά ο μπράτιμος με το κακκάβι στο κεφάλι, πίσω ο γαμπρός και η παρέα του και πιο πίσω τα όργανα: «Μπρος που κίνησα το δρόμο το στενό το μονοπάτι./ βρίσκω μια μηλιά, στο δρόμο με τα μήλα φορτωμένη./ Με τα μήλα φορτωμένη και με τα' άνθια στολισμένη...».

Φτάνουν στη βρύση: «Ανέβαινα, κατέβαινα να πελεκήσω μάρμαρο / να πελεκήσω μάρμαρο να βγάλ' η βρύση χλιό (χλιαρό) νερό...» τραγουδούν οι γυναίκες και απαντούν σε αντιφώνηση οι άντρες. Ο μπράτιμος κατεβάζει το καρδάρι από το κεφάλι και το βάζει κάτω από την πηγή βάζει μέσα λίγο νερό από τον ένα κρουνό, μετά λίγο από τον άλλο και το χύνει. Η κίνηση αυτή επαναλαμβάνεται τρεις φορές. Τέλος, γεμίζει το καρδάρι με νερό και τραγουδώντας «... νεραντζούλα φουντωμένη πού είναι τα άνθη σου/ πού είναι τα κάλλη που είχες πρώτα/ πού είναι οι ομορφιές;...» επιστρέφουν στο σπίτι και το δίνουν στη μάνα του γαμπρού.

Εν τω μεταξύ στην αυλή έχουν απλώσει μια κουβέρτα, την οποία κρατούν νέοι από τις άκρες της. Δίνουν στο γαμπρό ένα κόσκινο με σιτάρι κι εκείνος το πετάει μέσα ενώ οι νέοι και οι νέες τραγουδούν: «Να πρωτοκοσκινίσουμε του νιόγαμπρου το στάρι /με μάνα και πατέρα, μ' αδέρφια και ξαδέρφια /με το πολύ το σόι...». Οι νέοι ανεβοκατεβάζουν την κουβέρτα δυο φορές στον αέρα και την τρίτη φορά με μια απότομη κίνηση ρίχνουν το

κόσκινο επάνω στη στέγη του σπιτιού, το οποίο θα μείνει εκεί σαράντα (40) μέρες.

Αφού τελειώσει και αυτό ο νούνος και οι καλεσμένοι κάθονται στα τραπέζια και, σε λίγο, «πέφτουν με τα μούτρα» στο πλιγούρι, που τους σερβίρουν οι νεαροί συγγενείς του γαμπρού. Μετά οι γυναίκες και τα κορίτσια πηγαίνουν να ζυμώσουν το παξιμάδι ενώ τα όργανα παίζουν επιτραπέζια «παθητικά νουμπέτια» (καθιστικοί σκοποί που παίζονται στην αρχή και στο τέλος κάθε γλεντιού).

Το ζύμωμα του παξιμαδιού ξεκινάει με τραγούδι. Η μπρατίμισσα κάθεται δίπλα στο σοφρά και αρχίζει να ανακατεύει το αλεύρι ενώ η μάνα του γαμπρού της ρίχνει νερό που έφεραν προηγουμένως από τη «Χώρας». Μετά η μπρατίμισσα βάζει λίγο ζυμάρι επάνω στο πλαστήρι και με τη συνοδεία της παρέας της το φέρνει μπροστά στο νούνο: «κέρνα νούνε, κέρνα/ κέρνα το προζύμι...». Ο νούνος ρίχνει χρήματα επάνω στο πλαστήρι. Μετά πηγαίνουν στον πεθερό: «Κέρνα, αφένη, κέρνα, κέρνα το προζύμι...» και συνεχίζουν έτσι σε όλα τα τραπέζια αλλάζοντας κάθε φορά το στίχο ανάλογα με το σε ποιόν απευθύνονται. Τα χρήματα που συγκεντρώνονται είναι της μπρατίμισσας. Μετά γυρίζουν στην κουζίνα. Η μπρατίμισσα με τι κοπέλες παίρνουν ζυμάρι και το πλάθουν σε «μπαστούνια», τα οποία τοποθετούν σταυρωτά το ένα δίπλα στο άλλο (Εννιά τον αριθμό για το γαμπρό, ενώ για τη νύφη πρέπει να είναι επτά τέτοια «μπαστούνια»). Αφού τελειώσουν το πλάσιμο στρογγυλεύουν τις άκρες του και το βάζουν μέσα σε ταψί. Στη συνέχεια το στολίζουν με ζυμαρένιους κύκλους και μαιάνδρους, ώσπου να γεμίσει όλη η επάνω επιφάνεια. Μετά την ολοκλήρωση και αυτής της φάσης το παξιμάδι είναι έτοιμο. Η μπρατίμισσα σηκώνεται, βάζει επάνω στο κεφάλι της το ταψί με το παξιμάδι και αρχίζει να χορεύει γύρω από το σοφρά: «κι άρε γιέμ και ποιος τον κάνει του νιόγαμπρου το γάμο/ Η μάνα του τον κάνει με μόσχο με σταφύλι...». Μετά παίρνει σειρά η μάνα του γαμπρού και χορεύει και αυτή με το παξιμάδι. Τέλος, το βάζουν στην κατάλληλη θέση «να γίνει» (να φουσκώσει) και να είναι έτοιμο το πρώι για το ψήσιμο».

Αφού ολοκληρωθεί και αυτή η φάση, στον οντά, που είναι ο νούνος και πεθερικά, σηκώνουν τα τραπέζια, εγκαθίσταται η ορχήστρα και αρχίζει ο χορός. Η σειρά, με την οποία θα χορέψουν είναι αυστηρά προκαθορισμένη και τη διαχειρίζεται ο νούνος. Συνήθως χορεύουν κατά σόγια ή παρέες συγγενών. Το γλέντι και ο χορός κρατάει μέχρι τα ξημερώματα οπότε τα κλαρίνα σταματούν και όλοι αποσύρονται, για να ξεκουραστούν. Μόνο στο μαγειρείο η κίνηση συνεχίζεται και ο μάγειρας παρακολουθεί τα καζάνια με τον πατσά που σιγοβράζει επάνω στην ανθρακιά.

Κυριακή, ώρα 10η, περίπου, πρωινή και «νίρι-νίρι» πάλι τα βιολιά καλούν τον κόσμο να συγκεντρωθεί. Καιρός να

ετοιμάσουμε το γαμπρό. Πρώτα με τα κλαρίνα να πάρουμε το νούνο, να φέρουμε το μπράτιμο, να ετοιμάσουμε το «καρδάρι» και «μπρος που κίνησα το δρόμο το στενό το μονοπάτι...» πάμε στη «Χώρας», να πάρουμε νερό, για να ξυρίσουμε το γαμπρό. Επαναλαμβάνεται, δηλαδή, η ίδια διαδικασία που ακολουθήθηκε για να φέρουμε το νερό για το παξιμάδι.

Όταν γυρίσει στο σπίτι η πομπή με το νερό από τη «Χώρας», η μάνα του γαμπρού παίρνει το καρδάρι με το νερό και το πηγαίνει στο μαγειριό, για να το ζεστάνουν.

Τα τραγούδια και τα όργανα σταματούν. Όλοι οι καλεσμένοι παίρνουν θέσεις γύρω από τα τραπέζια και περιμένουν κουβεντιάζοντας και χαριτολογώντας. Σε λίγο αρχίζει το σερβίρισμα του μοσχομύριστου πατσά. Το πιάτο με το σκορδόξιδο περνάει από χέρι σε χέρι σε όλα τα τραπέζια, ενώ τα κουτάλια ...έχουν πάρει φωτιά.

Το κολατσιό τελειώνει γρήγορα και ο γαμπρός «στήνεται» για το λούσιμο και το ξύρισμα. Βάζουν μπροστά του ένα καζάνι. Εκείνος σκύβει και η μπρατίμισσα του ρίχνει νερό στο κεφάλι: «Λούζεται τα' αρχοντόϊπουλο σένα χρυσό ληγένη / Η πάπια φέρνει το νερό κι η χήνα το σαπούνη / κι η γι' αδερφή η αγλήγορη φέρνει χρυσό μαντήλι. / Ο μπράτιμος τον έλουζε, μπρατίμισσα του ρίχνει. -Γαμπρέ μ' τι μάνα σ' έκανε που εισ' άσπρος σαν το γάλα; / -Η μάνα μ' ήταν πέρδικα» κι αφέντης περιστέρι, κι η κούνια που με κούναγε χρυσή, μαλαματένια...».

Αφού τελειώσει το λούσιμο, του ρίχνουν λίγο κρασί στο κεφάλι, τον σκουπίζουν με άσπρη πετσέτα, που του έχει δωρίσει ο νούνος, του τρίβουν τα χέρια με βασιλικό και τον καθίζουν σε μια καρέκλα (παλαιότερα τον κάθιζαν πρώτα επάνω σε μια κολοκύθα) για το ξύρισμα.

Την αρχή του ξυρίσματος την κάνει ο νούνος. Με το ξυράφι κάνει ένα σχήμα σταυρού κόβοντας λίγα γένια από το πηγούνι, τις παριές και το μέτωπο, ενώ τα κορίτσια τραγουδούν: «Μέσα σε τούτη την αυλή σε πέτρα κάθεται ο γαμπρός κ' η πέτρα έβγαλε νερό, να μπαρμπερίσουν το γαμπρό»... «-Μπρε αργυρέ μπαρμπέρη, μ' αργυρό ξουράφι, μ' αργυρό ξουράφι και μαλαματένιο / Τράβα γάλι-αγάλι, σε γαμπρού κεφάλι, Τρίχα μην αφήσεις και τον ασχημίσεις / στα πεθερικά του και στα γονικά του»... «Συνάγγασε μπαρμπέρ πασσά και τρόχα το ξυράφι Γιατ' έχω στράτα να διαβώ γιοφύρι να περάσω / να πάω στην πόλη και ναρθώ, να φέρω μήλο κόκκινο / να φέρω μήλο κόκκινο μήλο καθαρισμένο / Να φέρω κόρην έμορφη κόρην αγαπημένη». Το ξύρισμα το ολοκληρώνει ο μπαρμπέρης και μετά ο γαμπρός μπαίνει μέσα στο σπίτι και ντύνεται «τα γαμπριάτικα» με τη βοήθεια συγγενών του.

Πριν βγει έξω πηγαίνει στο εικονοστάσι, κάνει τρεις φορές το σταυρό του και υποβασταζόμενος από τον πατέρα του και τους συγγενείς του βγαίνει - λίγο αγχωμένος, λίγο σαστισμένος - στον οβορό (αυλή). Με το πρόσωπο στραμμένο προς την πόρτα του σπιτιού κάνει

τρεις φορές το σταυρό του. Μετά γυρίζει και στέκεται με το πρόσωπο προς την Ανατολή κάνει πάλι τρεις φορές το σταυρό του και παίρνει θέση για το χαιρετισμό: «Έβγα μανούλα να τον δεις το πώς του πρέπει τ' άρματα, το πώς του πρέπει ο γρίβας του...» ...«Το πουν' αφέντης του γαμπρού να βγει ψηλά στα κάγκελα / να δει το νιο π' αρμάτωνε το πώς του πρέπει τ' άρματα, / το πώς του πρέπει ο γρίβας του...». Δίπλα η μάνα του κρατάει μια κανάτα με κρασί μέσα στην οποία είναι βουτηγμένη ανάποδα (η κορυφή με τα φύλλα μέσα στο κρασί - έξω οι ρίζες) μια ρίζα βασιλικού. Ο γαμπρός σκύβει, ανοίγει τη χούφτα του και η μάνα του τη γεμίζει με κρασί. Εκείνος πίνει τρεις γουλιές με ισάριθμες κινήσεις και στη συνέχεια περνάει τα βρεγμένα χέρια στο πρόσωπό του. Το υπόλοιπο κρασί, που έμεινε στην κανάτα με το βασιλικό, θα το χύσουν πίσω του, όταν θα ξεκινήσει για τη νύφη.

Μόλις τελειώσει κι αυτό οι γονείς και οι καλεσμένοι χαιρετούν το γαμπρό με ένα φιλί σταυρωτά στα μάγουλα και του δίνουν και το σχετικό κέρασμα. Η σειρά του χαιρετισμού είναι προκαθορισμένη και γίνεται κατά βαθμό συγγενείας και ηλικίας: Πρώτα ο πατέρας πλησιάζει το γιο του δακρυσμένος. Ο γαμπρός σκύβει, παίρνει το δεξί χέρι του πατέρα, κάνει με την κίνηση του κεφαλιού του το σχήμα του σταυρού και το φιλάει με σεβασμό. Μετά σηκώνεται και πατέρας και γιος αγκαλιάζονται σφιχτά. Οι στιγμές είναι πολύ συγκινητικές. Κάποιοι ξεροβήχουν αμήχανα και τάχα αδιάφορα, για να μην προδοθούν από τα δάκρυα που πλημμύρισαν και τα δικά τους μάτια. Ύστερα χαιρετάει η μητέρα, μετά ο νούνος και ακολουθούν οι καλεσμένοι.

Όταν και ο τελευταίος φιλήσει το γαμπρό, ξεκινάμε για το σπίτι της νύφης. Μπροστά ο μπράτιμος με το «μπαργιάκ», πίσω ο γαμπρός να κρατιέται «αγκαζέ» από τον κουμπάρο από τη μια μεριά, τον αδελφό του από την άλλη και πιο πίσω τα όργανα: « πού πας βρε γιε μου μοναχός... / πάω να βρω την πέρδικα...». Η πέρδικα όμως είναι σε άλλο χωριό και πρέπει να βιαστούμε. Μπαίνουμε στα αυτοκίνητα. Μπροστά το στολισμένο με λουλούδια αυτοκίνητο του γαμπρού, πίσω μια μεγάλη πομπή 35-40 αυτοκινήτων, ξεκινάμε με κορναρίσματα.

Ύστερα από μισής, περίπου, ώρας διαδρομή φτάνουμε στην άκρη του χωριού της νύφης, το Γοργοπόταμο. Με ένα ομαδικό δυνατό κορνάρισμα που ξαφνιάζει τον κόσμο και τη γύρω φύση και κάνει τ' αγριοπούλια να τρομάξουν και να πετάξουν μακριά, δίνουμε την είδηση ότι φτάσαμε. Όμως οι συμπθέροι δεν αιφνιδιάζονται και μας απαντούν με μπαταριές (τουφεκιές) από το μπαλκόνι του σπιτιού της νύφης (Γιατί άραγε η δική μου καρδιά στο άκουσμα αυτών των πυρομολισμών αλλάζει για μια στιγμή το ρυθμό των χτύπων της και από τα σκοτεινά παλάτια της μνήμης αναδύονται βιώματα και εικόνες παλιές από ματωμένες εμπειρίες που έζησα σ' αυτό το χωριό κατά την περίοδο του Εμφυλίου;).

Η πομπή των αυτοκινήτων σταματάει στη μικρή πλατεία του γραφικού χωριού. Κατεβαίνουμε από τα αυτοκίνητα και «συντεταγμένοι» πορευόμαστε αργά και με βυζαντινή μεγαλοπρέπεια προς το σπίτι της νύφης. Μπροστά ο μπράτιμος κρατάει στα χέρια έναν ασημένιο δίσκο γεμάτο με κουφέτα και πάνω στα κουφέτα τα παπούτσια της νύφης. Ακολουθεί ο γαμπρός με τη συνοδεία του που τραγουδάει: «...Συμπέθεροι μας έρχονται/ κι έρχονται να την πάρουν /δεν μπορώ μάναμ' χάνομαι...». Φτάνουμε μπροστά στην πόρτα του σπιτιού της νύφης. Ένα δώροφο κτήριο μισοκρυμμένο ανάμεσα στις κληματαριές, τις πέργολες και τις γλάστρες με τα λουλούδια. Η εξώπορτα, ο διάδρομος, η εξωτερική μαρμαρινή σκάλα, που οδηγεί στη βεράντα του πρώτου ορόφου καθώς και τα κάγκελα της βεράντας που στα άσπρα τούλια είναι όλα τους τυλιγμένα και ο πολύς κόσμος που στέκεται στη βεράντα, στη σκάλα, στην αυλή και παντού, μαρτυρούν πως εδώ είναι η νύφη. Οι μπαταριές, που ρίχνονται στον αέρα μας το επιβεβαιώνουν.

Ο μπράτιμος κρατώντας το δίσκο με τα παπούτσια οδηγείται στο δωμάτιο που περιμένει η νύφη. Αυτή αν και καθισμένη στο κρεβάτι δείχνει ψηλή και όμορφη σαν νεράιδα. Ο μπράτιμος έρχεται κοντά της, σκύβει πιάνει το δεξί της πόδι και προσπαθεί να της φορέσει το παπούτσι. Εκείνη κάνει νάζια και οι παριστάμενοι φωνάζουν πως τα παπούτσια δεν της κάνουν. «Τα πήρατε φαρδιά-τα πήρατε φαρδιά φωνάζουν στο μπράτιμο. Βάλε μέσα χρήματα, για να στρώσουν, βάλε χρήματα. Ο μπράτιμος βάζει και ξαναβάζει χαρτονομίσματα μέσα, ώσπου, επιτέλους, το παπούτσι «έρχεται» στο πόδι της. Εκείνη «τον δωρίζει» πατούνες (μάλλινες, πλεκτές κάλτσες) και ο μπράτιμος... ανακουφισμένος βγαίνει από το δωμάτιο, με τις άσπρες «πατούνες» στον ώμο. Στη συνέχεια η νύφη παίρνει τα παπούτσια στο χέρι και αρχίζει να γράφει στις σόλες τους τα ονόματα των ανύπαντρων κοριτσιών «που θέλουν να ακολουθήσουν... τα βήματά της».

Εν τω μεταξύ ο γαμπρός «σύρεται» γρήγορα στο άλλο δωμάτιο, για να μη δει τη νύφη πριν από τη στέψη και πάει γρουσουζιά. Εκεί βρίσκονται οι συγγενείς της νύφης και περιμένουν να τον χαιρετήσουν. Ο κουνιάδος του, προτού τον ασπαστεί του δίνει δυο χαϊδευτικούς μπάτσους (σφαλιάρες) και μετά τον φιλάει στα μάγουλα.

Αφού κεραστούμε ρακί και γλυκά και τελειώσει ο χαιρετισμός του γαμπρού, παίρνουμε το δρόμο της επιστροφής στη Δροσοπηγή. Μπροστά η αυτοκινητοπομπή του γαμπρού, πίσω η αντίστοιχη της νύφης. Οι Καντιώτισσες τραγουδούν: «...όλοι μ' έδιωχναν/ κι ο πατέρας μου /κι αυτός μου λέει φεύγα./ Φεύγω κλαίγοντας...».

Μετά από μισή, περίπου, ώρα φτάνουμε στην όμορφη πλατεία της Δροσοπηγής. Η μάνα του γαμπρού μαζί με άλλες συγγενισσές της περιμένοντας στη πλατεία τη

νύφη, έχουν κάνει κύκλο γύρω από τον τεράστιο αιωνόβιο πλάτανο και με αργά βήματα χορεύουν και τραγουδούν: «...Κάτω στα έξι μάρμαρα, στα έξι μαρμαρέτσια...», ή «Κάτω στο Δαφνοπόταμο...» κτλ. Ο γαμπρός με τη συνοδεία του στέκεται στο δυτικό μέρος της πλατείας. Σε λίγο ακούγονται κορναρίσματα, φωνές γέλια. Ένας χαμός. Έφθασε η νύφη. Μπροστά οι δικοί της μουσικοί και πίσω η νύφη και όλοι οι άλλοι. Οι δυο κομπανίες (τα κλαρίνα του γαμπρού και της νύφης) σμίγουν και παίζουν με γρήγορους ρυθμούς ενώ οι συμπέθεροι φωνάζουν, χορεύουν και τραγουδούν. Γίνεται χαμός!.. Η νύφη με τη συνοδεία της μπαίνει στην πλατεία και στέκεται στην ανατολική πλευρά. Αμέσως της πηγαίνουν ένα μικρό αγόρι. Εκείνη σκύβει, το φιλάει και το φέρνει κύκλο γύρω της. Η κίνηση αυτή επαναλαμβάνεται τρεις φορές και στο τέλος «το δωρίζει» ρίχνοντας στον ώμο του άσπρες κάλτσες. Ακολουθεί ο χαιρετισμός της νύφης από τους συγγενείς του γαμπρού.

Αφού τελειώσει και ο χαιρετισμός της νύφης κατευθύνονται προς την εκκλησία για τη στέψη. Μπροστά πηγαίνει ο γαμπρός και στέκεται στην πόρτα του νάρθηκα της εκκλησίας. Ακολουθεί η νύφη. Φθάνει λίγα βήματα απέναντι από το γαμπρό και κοντοστέκεται. Ο γαμπρός της κάνει νόημα να πλησιάσει αλλά εκείνη «αρνείται». Δεύτερο νόημα. Εκείνη κάνει μισό βήμα και πάλι σταματάει. Επαναλαμβάνεται τρεις φορές η ίδια σκηνή, ώσπου «επεμβαίνει» δυναμικά ... ο μπράτιμος. Πηγαίνει κοντά στη νύφη, την πιάνει από το λευκό μαντήλι που έχει δεμένο στη μέση της, τη «σέρνει» και... τη «ρίχνει» στην αγκαλιά του γαμπρού (κατάλοιπο εθίμου της ρωμαϊκής εποχής που παραπέμπει στην αρπαγή της νύφης). Εκείνος την ... «αρπάζει», της δίνει πρώτα ένα γλυκό φιλί στο στόμα και μετά μια ανθοδέσμη. Όλοι γελούν και χειροκροτούν ενώ οι γυναίκες τραγουδούν: «...ανοίξτε εκκλησιές μου νάμπουν οι νέοι μέσα...». Στη συνέχεια κατευθύνονται προς την είσοδο της εκκλησίας. Στην πόρτα της τους περιμένει ο ιερέας. Τους πιάνει από το χέρι και τους οδηγεί στη μέση του ναού όπου έχει στηθεί η οιονεί Αγία Τράπεζα, επάνω στην οποία βρίσκεται ο δίσκος με τα στέφανα και το ποτήρι με το κρασί και τελείται, κατά τα γνωστά, το Μυστήριο. (Και κάτι χαριτωμένο: την ώρα που ακούγεται η φράση της ιερής περικοπής: «... η δε γυνή ίνα φοβείται τον άνδρα...», η νύφη πολύ διακριτικά προσπαθεί να ... πατήσει το πόδι του γαμπρού. Εκείνος όμως είχε φροντίσει έγκαιρα να πάρει μια απόσταση... ασφαλείας κι έτσι η νύφη πάτησε... το πλακάκι του δαπέδου της εκκλησίας, ενώ ο γαμπρός είναι κατακόκκινος από την προσπάθεια που κάνει να μην ξεσπάσει σε τρανταχτά γέλια). Την ώρα που τελείται η στέψη έξω στην πλατεία ο μπράτιμος χορεύει το «μπαργιάκ»

Μετά την ολοκλήρωση του Μυστηρίου βγαίνουν από την εκκλησία και κατευθύνονται προς το σπίτι του γαμπρού, ενώ γυναίκες και άντρες σε αντιφώνηση τραγουδούν: «... νεραντζούλα φουντωμένη πού είναι τ' άνθη

σου, πού είναι τα κάλλη που είχες πρώτα, πού είναι οι ομορφιές; ...». Φθάνουν έτσι στο σπίτι του γαμπρού: «... Έβγα πεθερά στη σκάλα με το μέλι με το γάλα...». Η πεθερά στέκεται στην είσοδο του σπιτιού, κρατάει μια «κανέστρα», μέσα στην οποία υπάρχει ένα πιάτο με αγνό βούτυρο, ένα πιάτο με αγνό μέλι και μια «τλούπα» άσπρο μαλλί. Σταυρώνει με την κανέστρα τρεις φορές το κεφάλι της νύφης και μετά απλώνει προς το μέρος της το πιάτο με το βούτυρο. Η νύφη, με φανερό τρακ, παίρνει με το δάχτυλο του δεξιού χεριού της λίγο βούτυρο και αλείφει το ανώφλι και τους ορθοστάτες της πόρτας. (Στη φούρια της ρίχνει και λίγο βούτυρο επάνω στο κουστούμι του γαμπρού). Μετά η πεθερά δίνει στη νύφη μια κουταλιά μέλι, άλλη μια στο γαμπρό και τρώει και η ίδια μια κουταλιά, «για να λένε πάντα γλυκά λόγια μεταξύ τους». Ύστερα περνάει μια λευκή πετσέτα στον αυχένα της νύφης, την τραβάει μέσα και την οδηγεί στον οντά (παλαιότερα το νιόγαμπρο ζευγάρι το έβαζαν στο κατώι, να πατάει χώμα, για να στεριώσει), ενώ οι άλλες γυναίκες τραγουδούν: «...ουδαφτού φωλιά να χτίσεις/ κι ουδαφτού να ξεφωλιάσεις». Και στη συνέχεια: «σε παρακαλώ κυρ νούνε να μας βγάλεις τα στεφάνια/ να τα δώσεις τς' πεθεράς μου/ να βάλει στο σεντούκι». Έξω στην αυλή τα κλαρίνα και τα βιολιά παίζουν χαρούμενους γαμήλιους σκοπούς.

Αφού ξεκουραστούν λίγο τα νιόπαντρα βγαίνουν έξω. Η νύφη γυρίζει προς την είσοδο του σπιτιού και πετάει πίσω της την ανθοδέσμη. Χαμός από τις ανύπαντρες κοπέλες στην προσπάθειά τους πια να την πιάσει.

Μετά κάνουν κύκλο και ο πεθερός κρατάει τη νύφη, για να σύρει πρώτη εκείνη το χορό. Έπειτα οι ρόλοι αντιστρέφονται: Η νύφη κρατάει να χορέψουν με τη σειρά: πρώτα ο πεθερός, μετά ο νούνος και μετά οι πιο κοντινοί συγγενείς.

Μετά το χορό τα νιόπαντρα αποσύρονται και πάλι στο εσωτερικό του σπιτιού και με την κίνηση αυτή δείχνουν ότι «σκόλασε ο γάμος». Οι υπόλοιπες φάσεις που ακολουθούσαν κατά την παλιά εποχή δεν θα συνεχιστούν σ' αυτόν τον γάμο.

Ο κόσμος σιγά-σιγά φεύγει. Μαζί τους κι εμείς ευχόμενοι στο νιόπαντρο ζευγάρι: να ζήσει ευτυχισμένο, ν' ασπρίσει, να γεράσει και ν' αφήσει πολλούς και καλούς απογόνους.

Αγρίλης, 29 Νοεμβρίου 2005

Οι Μπαμπαλιούρδες (Καρναβάλια της Πρωτοχρονιάς) του Ζηκούλη Σταύρου

Η απόσταση από μεγάλα αστικά κέντρα και το δυσπρόσιτο του εδάφους απομόνωσαν το χωριό μας με αποτέλεσμα να διατηρηθούν μέχρι τα νεότερα χρόνια αναλλοίωτα πολλά ήθη και έθιμα. Ένα από αυτά είναι τα καρναβάλια της Πρωτοχρονιάς, έθιμο που συναντάμε και σε άλλα χωριά (Κεφαλοχώρι, Πληκάτι, Επταχώρι).

Το καρναβάλι αυτό δεν έχει το σατιρικό χαρακτήρα αυτών που βλέπουμε σήμερα, όπου ο καθένας μεταμφιέζεται κατά την έμπνευσή του. Στο χωριό είναι καθορισμένοι οι τύποι που θα παρασταθούν και συγκεκριμένα γίνεται αναπαράσταση των προσώπων του γάμου. Όλους τους τύπους τους υποδύονται άνδρες. Έτσι έχουμε τα εξής πρόσωπα: Τον παππού και τη γιαγιά (μπάμπω), το γαμπρό και τη νύφη, τον μπράτιμο και την μπρατίμιση, τον γιατρό-νοσοκόμο και τους αραπάδες, που μπορούσαν να είναι περισσότεροι, αν υπήρχε επιθυμία από περισσότερα άτομα να μεταμφιεστούν. Υπάρχουν μαρτυρίες ότι κάποιες φορές υπήρχε και παπάς και νουνός - κουμπάρος και κουμπάρα (μαρτυρία: Κωνσταντίνος Μακρής & Ελευθερία Τζιμούλη).

Οι στολές τους ήταν παλιά ρούχα από τοπικές ενδυμασίες. Ο παππούς φορούσε πουκαμίση, χολέβια*, τσαρούχια, σκούφο μωραϊτικό και είχε καμπούρα. Η μπάμπω φορούσε φουστάνι παλιό, σπούνα, τσιράπια, μαντήλι, είχε και αυτή καμπούρα. Κρατούσε ρόκα κι αδράχτι και έκανε πως έγενθε. Στον ώμο είχε ένα ταγάρι (τρουβά) που μέσα είχε στάχτη και έριχνε στα παιδιά και σε όσους πείραζαν ή κοροϊδεύαν τα καρναβάλια. Ο γαμπρός φορούσε τη στολή του τσολιά. Φουστανέλα, πουκαμίση φαρδομάνικη, κάλτσες ψηλές με καλτσοδέτα και φούντα, γιλέκο και τσαρούχια. Την ίδια στολή είχε και ο μπράτιμος και ο νούνος. Οι "γυναίκες" του καρναβαλιού φορούσαν τα ίδια τοπικά ρούχα που είχε και η μπάμπω. Ο γιατρός - νοσοκόμος φορούσε άσπρη ολόσωμη μπλούζα και είχε κόκκινο σταυρό είτε στο στήθος είτε σε περιβραχιόνιο. Οι αραπάδες, που παράσταναν ένοπλους φρουρούς της ομάδας, φορούσαν σαλβάρια, πουκαμίση και ταλαγάκι. Είχαν δεμένα στη μέση τους κουδούνια και κυπριά και κρατούσαν τεράστια χατζάρια.

Οι προσωπίδες ήταν φτιαγμένες από τους ίδιους ανάλογα με την έμπνευση και τη φαντασία του καθενός. Ήταν από χαρτόνι, που πάνω του χρωματίζανε στοιχεία του προσώπου (φρύδια, κόκκινα μάγουλα, ελιές κ.α.). Κάποι-

* Χολέβια: Δύο ανεξάρτητα ποδανάρια (μπατζάκια) φτιαγμένα από δίμιτο που φοριόνταν από τους άνδρες και κάλυπταν από το μηρό μέχρι τον αστράγαλο το πόδι. Στο μέρος της κνήμης είχε άνοιγμα που κούμπωνε με "ζάβες" (κόπιτσες κρυφές), γιατί εκεί στένευαν για να είναι σε επαφή με το πόδι. Για να μην κατεβαίνουν δένονταν από τη βρακοζώνη, κάτω από την πουκαμίση και για να μην ανεβαίνουν περνούσε ένα κομμάτι στενό κάτω από την πατούσα που κούμπωνε από την άλλη μεριά.

οι μουτζούρωναν το πρόσωπο με καπνιά και με την προσθήκη ψεύτικης γενειάδας ή μουστακιού γίνονταν αγνώριστοι. Ακόμη κάποιοι δένανε στο πρόσωπο μαύρο μαντήλι, στο οποίο ανοίγανε τρύπες στο ύψος των ματιών για να βλέπουν. Η έλλειψη έτοιμων υλικών από την αγορά κινητοποιούσε την εφευρετικότητα και τη φαντασία να δημιουργεί με τα μέσα που διέθετε το χωριό.

Για παράδειγμα, η Ματούλω Ζηκούλη μου αφηγήθηκε ότι ο Νικόλαος Παπαδημητρίου (Στρατιωτικός), όταν ντύθηκε στα νιάτα του αράπης, είχε φτιάξει μάσκα από χαρτόνι στην οποία είχε κόψει μεγάλο άνοιγμα στο στόμα. Στη συνέχεια έραψε, στο επάνω "χείλος" μια σειρά από φασόλια, που φαίνονταν σαν δόντια, και, καθώς τα κουνούσε βγάζοντας την γλώσσα, ήταν πολύ τρομακτικός.

Όταν σχολνούσε η εκκλησία την πρωτοχρονιά, καθώς έβγαινε ο κόσμος τα καρναβάλια τους υποδέχονταν στην πλατεία, τους εύχονταν χρόνια πολλά και καλή χρονιά. Στη συνέχεια χόρευαν τραγουδώντας ή με τη μουσική, αν υπήρχαν όργανα. Εκεί η μπάμπω έκανε πως

λιποθυμούσε και ο γιατρός έτρεχε να δώσει τις πρώτες βοήθειες. Στη συνέχεια άρχιζαν οι επισκέψεις στα σπίτια. Παίρνανε με τη σειρά το χωριό λέγοντας τα κάλαντα της πρωτοχρονιάς και ευχές για το νέο έτος. Οι νοικοκυραίοι τους κερνούσαν τσίπουρο και τους δίνανε διάφορα τρόφιμα, ότι μπορούσε να διαθέσει το σπίτι. Κοντά στα καρναβάλια ακολουθούσαν παιδιά με τρουβάδες και αγγειά και μέσα βάζανε ότι πρόσφερε το σπίτι. Τους δίνανε αλεύρι ή καλαμποκάλευρο, αυγά, χοιρινό κρέας, λίπος (λίγδα) ή βούτυρο, κρασί, λουκάνικα. Κρυμμένοι πίσω από τις προσωπίδες δεν διστάζανε να αρπάξουν ότι τους άρεσε. Κυρίως το κάνανε οι αραπάδες, που, με την χατζάρα τους κόβανε θηλιές από λουκάνικα ή κρεμασμένα κυδώνια. Γνωρίζοντάς το αυτό οι νοικοκυραίοι κρύβανε ότι δεν ήθελαν να δώσουν για να μη τους το αρπάξουν. Στις επισκέψεις αυτές η νύφη προσκυνούσε και φιλούσε το χέρι των νοικοκυραίων και απαιτούσε κέρασμα. Το ίδιο έκανε και σε όποιον μεγάλο συναντούσε στο δρόμο. Η μπάμπω έκανε πως έγνεθε και πετούσε στάχτη στον κόσμο που ακολουθούσε και την πείραζε. Οι αραπάδες κραδαίνοντας τις χαντζάρες τρομοκρατούσαν τα μικρά παιδιά.

Αφού τελείωναν τα σπίτια του χωριού, πήγαιναν σε κάποιο ακατοίκητο σπίτι ή σε ευρύχωρο σπίτι με λίγα άτομα που τους παραχωρούσαν το χώρο για το γλέντι. Εκεί είχαν κουβαλήσει και τα διάφορα τρόφιμα τα παιδιά. Μητέρες και αδελφές των νέων του καρναβαλιού ή άλλες συγγενίσσες και γειτόνισσες άρχιζαν να μαγειρεύουν για το γλέντι. Φτιάχνανε τηγανίτες, πίτες, φαγητά σε καζάνια με το κρέας και ότι άλλο είχαν συγκεντρώσει. Με αυτά στρώνονταν τραπέζι, όπου συμμετείχαν όποιοι ήθελα, έτρωγαν, έπιναν, χόρευαν και γλεντούσαν ως τα ξημερώματα.

ΑΛΗΘΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ο σκύλος του Μπαρμπαλέξη του Γιάννη Καναβού

Μαύρα και βαριά τα σύννεφα κύκλωναν το χωριό και κατέβαιναν να ρίξουν τα έντερά τους, καρεκλοπόδαρα κατακλυσμού και πνιγμού. Πύκνωνε το σκοτάδι στο σούρουπο που έρχονταν νωρίτερα κι η νύχτα προμηνύονταν με χορούς διαβόλων. Τα τούμπανα από τα μπουμπουνητά όλο και πλησίαζαν κι οι γλώσσες απ' τις αστραπές πετάγονταν σα φονικές εκρήξεις. Ο γκιώνης με συνέπεια χτύπησε το μονότονο σήμαντρό του και φοβισμένος βουβάθηκε. Απ' τις ομπρελλώδες φυλλωσιές του πλάτανου πέταξε στις ξυλότρυπες της εκκλησίας να κουρνιάσει και

να νυχτοξημερώσει.

Οι τελευταίοι θαμώνες των καφενείων Ναμούμε, Βασιλούλη και Κοτολούλη, αποστράγγισαν τα ποτήρια από το αχόρταγο, θεϊκό τσίπουρο, σβήσαν τα αποσίγαρα που αρειμανίως ρούφηξαν την απόλαυσή τους και ένας - ένας ξεπορτίζουν για τα σπίτια τους, ενισχύοντας τα πόδια τους με τις κρανίσιες, κεντητές κλίτσες τους. Στη μαυρίλα του ουρανού άφαντο το φεγγάρι, και σβησμένα τα αστέρια. Ευτυχώς από τους λαμπτήρες της ΔΕΗ σκορπίζεται το φως και διευκολύνει τα βήματά τους, να μην γλιστρήσουν και σκοντάψουν.

Κάποιοι έχουν τις παρέες στις γειτονιές τους. Άλλοι

αποχωρίζονται στις διασταυρώσεις και άλλοι τραβάνε μόνοι τους. Μόνοι, ως μαγκούφηδες, μονολογώντας ακατάληπτα, χωρίς αποφόρτιση από σκέψεις πικρές και άχαρες που επιτείνουν την πλήξη και την ρουτίνα, που γίνεται εντονότερη η μοναξιά στην ερήμωση κι απομόνωση του χωριού, το ψυχοπλάκωμα της νύχτας.

Μόνος κατηφόριζε και ο Μπαρμπαλέξης σαν απορροφημένος σε συλλογισμούς που τον γύριζαν πίσω και του άφηναν θλίψεις παράπονα και ανεκπλήρωτους καημούς και έμοιαζε να μετράει τα βήματά του σαν να κουβαλούσαν μολύβι τα πόδια του, αγκυλώσεις δυσκαμψίας και οστεοπόρωσης όπως όλων των συνομήλικων του. Φτάνοντας στον Πασιωτό, τον χτύπησαν οι πρώτες χοντρές σταγόνες βροχής και ένωσε κάτι να τυλίγεται στα πόδια του, να τον περδικλώνει. Λαχτάρησε και τρόμαξε θαρρώντας πως έπεσε κάποια βροκαλίδα.

Παραξενεύτηκε όταν κοιτώντας διαπίστωνε πως ήταν ένα κουταβάκι που τρίβονταν και χαϊδεύονταν στα πόδια του. Δεν είχε δει και αντιληφτεί τίποτες το πώς βρέθηκε και ξεφύτρωσε εκεί. Σαν να είχε στήσει καρτέρι, να παραφύλαγε να περάσει και να ανταμώσει άνθρωπο. Σαν να είχε δραπετεύσει πεινασμένο από τη μάνα του και επιζητούσε καλύτερη μοίρα. Χτύπησε το πόδι να το χουγιάξει μα αυτό έβγαλε κλαψουρίσματα σαν να τον εκλιπαρούσε και σφίχτηκε τρέμοντας στα πόδια του.

Ψυχοπόνεσε και ράγισε η καρδιά του. Φτερούγισε ο νους σε μύριους συνειρμούς και στοχασμούς, σε ανασκαλίσσεις θρύλων και μύθων, σε απίστευτες ιστορίες και σοφά διδάγματα.

Σμίγανε δύο ανήμπορες ψυχούλες. Η δική του λόγω γηρατειών και η άλλη, και ας είναι σκυλίσια, ενός μωρού, που μπουσουλάει ενστικτωδώς στο σκοτάδι για το καλύτερο της τύχης του. Σπαράζουν τα αναφιλητά του για λίγη συμπόνια, αγάπη και φροντίδα, για λίγη ανθρωπιά από τα ανθρώπινα θεριά. Για κάποια ζωή, έστω και σκυλίσια με το λουρί στο λαιμό, αρκεί να ξεπεταχτεί, να ορθοποδήσει και αλανιάρικα να κυνηγήσει την ζωή, αν δεν βρει παντοτινή τρυφερότητα ζεστασιά και καλοσύνη από τους ανθρώπους που υπάρχουν γύρω του.

Και να, μπροστά του ο Μπαρμπαλέξης. Στέκεται ασάλευτος. Γυρόφερε την ματιά του να αγκαλιάσει τον ορίζοντα σαν να προσμετρούσε το βάρος από το βούρκωμα του ουρανού, το βάρος από το γήρας που «ου γαρ έρχεται μόνο» και αναλογίστηκε τα γυρίσματα της ζωής, τις αλλαγές που συντελέστηκαν, τις ανατροπές που επήλθαν και συγκρούονταν τα συναισθήματά του. Στροβιλίστηκαν στο μυαλό του ιδέες που άλλοτε του 'ρχονταν και φεύγανε και αναστοχάζονταν. Από τότε που αποκαταστάθηκαν μακριά τα παιδιά του και έμεινε μόνος με την γυναίκα του, εκεί στην άκρη του χωριού όπου ήταν, ένα καλό σκυλί, θα του πρόσφερε πολύτιμες υπηρεσίες. Θα μπορούσε, το λιγότερο να του κρατήσει

συντροφιά στην αβόλευτη μοναξιά, να κοιμάται ήσυχος και με άγρυπνο φρουρό, προστάτη του.

Να ήταν άραγε αυτό το «καλό» σκυλί που σκέφτονταν και δεν αποφάσιζε; Από πού ήρθε και ποιας σκύλας μάνας είναι; Ποιας ράτσας και ποιας ταυτότητας; Τον συγκλόνισαν οι φωνούλες του σαν παρακάλια απελπισίας και απόγνωσης, τα δάκρυα, ίδιας διαύγειας και αποκρυστάλλωσης με του ανθρώπινου πόνου και αυτός ο πόνος τον διαπέρασε, λύγισε και έσπασε αντιρρήσεις και επιφυλάξεις του. Ήταν αντιμέτωπος με την ζωή ενός ανυπεράσπιστου πλάσματος που αμύνονταν και προτιμούσε να το σκοτώσεις παρά να το εγκαταλείψεις χωρίς οίκτο και αγάπη.

Έσκυψε και γέμισε η χούφτα του. Μια χούφτα ήταν όλο κι όλο. Έτσι θα ήτανε και ο Άργος του Οδυσσέα, σκέφτηκε, που έμεινε ο πιστότερος φίλος του. Ας το πάρω να μην το πνίξει η μπόρα που μουγκρίζει και έρχεται και βλέπουμε μετά, είπε. Το χουχούλιαζε και το χαϊδευε πονόψυχα στην αγκαλιά του, άνοιξε περπατησιά και έφτασε σπίτι του. Στο πλατύσκαλο της πόρτας το ακούμπησε στην κουρελού που σκούπιζαν τα παπούτσια τους. Το λαμαρινένιο γείσωμα, το προφύλαγε από τη βροχή που σε λίγο λυσομανούσε.

Στο σοφρά, άχνιζε ο τραχανάς, που του είχε ετοιμάσει η γυναίκα του και μοσχομύριζε προκλητικά με το μπόλικο τυρί και βούτυρο. Πριν δοκιμάσει έβαλε σε αλουμινόχαρτο και βγήκε να το ταΐσει.

Μόλις οσμίστηκε, παιχνίδιασε χαρούμενα κουνώντας διαρκώς την ουρά του και με βουλιμία θεονήστικου έγλειφε και καταβρόχθιζε με αγαλλίαση. “Το καημένο!”, είπε ο Μπαρμπαλέξης, και το λυπήθηκε και συγκινήθηκε περισσότερο. Ξέπλυνε μια μσούρα που πίνανε οι κότες και του έβαλε νερό να πιει και αυτό με την γλωσσούλα του έγλειφε τα παπούτσια υποδηλώνοντας ευχαριστίες και ευγνωμοσύνη, την υποταγή του ως όμηρος και δούλος αφοσιωμένος, ως φίλος σκυλίσιος πίστης και αγάπης.

Έτσι άρχισε η αντάμωση και η γνωριμία του Μπαρμπαλέξη με το σκύλο του που έμελλε να ζήσουν αξιαγάπητα και να πεθάνουν αντάμα.

Η επόμενη μέρα ήταν άλλη μέρα αλλαγών, μεταμόρφωσης για τον Μπαρμπαλέξη. Του γέμιζε την κενότητα χρόνου με ευχάριστη απασχόληση, με πρόσθετο νόημα και περιεχόμενο. Τον αποσπούσε από την νοσηρή ρουτίνα πλήξης και μοναξιάς. Αποκτούσε συνειδητά και με φιλότιμο την υποχρέωση να αναστήσει μια ύπαρξη, σαν θεόπεμπτο δώρο του, όπως ομολογούσε αργότερα. Το συμπάθησε, το αγάπησε και από το υστέρημά του εξοικονομούσε περίσσειμα να το χορταίνει.

Του έφτιαξε σπιτάκι, ένα κασόνι και του έστρωσε καινούργια κουρελού. Το φρόντιζε και το περιποιόταν με στοργή σαν ένα ακόμη παιδί του. Του 'κανε μπάνιο, το κούρευε και το χτένιζε και του 'χε φτιάξει χαϊμαλιά και γκιορντάνια που το στόλιζαν κουκλίστικα. Του μιλούσε

καθημερινά και ώρες πολλές, θαρρώντας πως τα πάντα καταλαβαίνει και όλα τα αφομοιώνει. Του μιλούσε και κουβέντιαζε μαζί του με υπομονή σαν δάσκαλος ειδικών μαθημάτων και γυμναστικής. Και αυτό περίεργα, τέντωνε τα αυτιά και με ορθάνοιχτα μάτια παρακολουθούσε κάθε κίνηση και κουβέντα σαν όλα να τα αντιλαμβάνονταν και με καμώματα και μορφασμούς ανταπέδιδε στην αγάπη του, ανταποκρίνονταν στα αισθήματα, στις απαιτήσεις του. Δεν κουράζονταν να κουνάει την ουρά του, να επιχειρεί με την γλωσσίτσα του να του φιλάει ευγνώμονα τα χέρια, να τρίβει την μουσούδα στα πόδια του, να κάθεται σταυροπόδι ή σούζα όρθιο, να τον κοιτάει στα μάτια με γκριμάτσες και επιφωνήματα γλυκών φωνών που σε μπέρδευαν στην ερμηνεία τους. Έτρεχε με λαχτάρα να τον υποδεχτεί σαν επέστρεφε σπίτι, χοροπηδούσε μουρμουρίζοντας δικές του ευχές, αναπηδούσε ξετρελαμένο από χαρά στα πόδια του, αναφωνώντας μυστηριώδη γαβ - γαβ, έκανε κύκλους γύρω και τον ακινητοποιούσε, σκαρφάλωνε στην αγκαλιά του και κάθονταν δίπλα του να πάρει το χάδι και την καραμέλα του. Το χαϊδεύε με τρυφερότητα και είχαν γίνει αχώριστοι φίλοι. Το έπαιρνε μαζί του, δίπλα του, στο κρεβάτι του, στο τραπέζι που τρώγανε, στο πεζούλι που ξαπόσταινε, στις βόλτες που έβγαινε, στα καφενεία που πήγαινε.

Σαν άνθρωπος που στερούνταν την λαλιά. Εκτελούσε υπάκουα, με επιμέλεια προσταγές και οδηγίες. Τέλεια η εκπαίδευση του και έπαιρνε άριστα. Έτρεχε σαν σφαίρα να πιάσει κάτι που του πετούσε και λαχάνιαζε στην βιασύνη να του το επιστρέψει. Έκανε τόκα με τα πόδια του, φιγούρες και ακροβατικά που εκπλησσόσουν. Αστραπιαία οσμίζονταν ότι κυκλοφορούσε εκτός αυλής και φοβέριζε γαβγίζοντας αν κάτι δεν του άρεσε και είχε τις δικές του κακιές υποψίες. Τότε και μόνο αγρίευε και τα δόντια του σκίζανε κοφτερά, αλλιώς, ήταν τόσο ήσυχο και ήμερο που απορούσες πως είχε συμπλιωθεί και με το γάτο που τρώγανε παράπλευρα. Και ο γάτος ήταν ασυμμάζευτος και αλανιάρης που συχνά χάνονταν μα αυτός ποτέ δεν άγγιζε το πιάτο του. Είχε διδαχθεί αρχές και κανόνες. Δεν έπαιρνε μήτε μπόι μήτε μάκρος και πάχος, σαν να ήθελε, να διατηρήσει την κουκλίστικη συμπάθεια της κορμοστασιάς του.

Ξεχώριζε από όσα άλλα σκυλιά υπήρχαν στο χωριό και όλοι το θαύμαζαν και το επαινούσαν. Με το δίκιο του καμάρωνε και περηφανεύονταν και ο Μπαρμπαλέξης που εξαίροντας τα χαρίσματα του σκύλου του, αυτοκολακεύονταν και ο ίδιος που είχε αναθρέψει και εκπαιδεύσει έτσι το σκύλο του. Αποδείχθηκε πραγματικός θησαυρός, θείο δώρο, άγγελος φύλακας, και ακριβός φίλος μέσας. Επαγρυπνούσε διαρκώς σαν ακίνητος φρουρός και τινάζονταν όρθιο ακόμη και από θόρυβο κουνουπιού. Χάρη στο σκύλο του κοιμόταν ήσυχος και αυτό του αρκούσε ως υπέρτατη υπηρεσία του.

Και όταν πέρασαν χρόνια και ήρθε η κακιά ώρα και αρρώστησε ο Μπαρμπαλέξης και δεν τον έβλεπε να

βγαίνει έξω, ανήσυχο βροντούσε με τα νύχια και τα πόδια του την πόρτα και έκλαιγε με παράπονο και αγωνία. Όταν άνοιξαν την πόρτα μπήκε σαν σίφουνας και έτρεξε στο κρεβάτι του. Έπεσε πάνω του γλύφοντας το πυρωμένο από τον πυρετό χέρι του με ένα μουρμουρητό σπαραγμού και πόνου. Τρέχαν δάκρυα από τα μάτια του και ο Μπαρμπαλέξης σκούπιζε μια τα δικά του, μια του σκύλου του. Και όταν ήρθε ο γιατρός, εκεί όρθιο και αυτό με ολάνοιχτα αυτιά και μάτια, με περίλυπη έκφραση σαν κοινό μέλος της οικογένειας, να αφουγκραστεί και να μαντέψει.

Ποτέ άλλοτε ο γιατρός δεν είχε δει τόσο παρακλητικό βλέμμα πάνω του, σαν τα βλέμμα του σκύλου. Σαν να τον ικέτευε, να τον εκλιπαρούσε να κάνει κάτι να σώσει το σωτήρα, προστάτη και ευεργέτη του. Πίσω στο γιατρό και αυτό, όταν έξω μιλούσε με τα παιδιά του και στην αυλόπορτα σηκώθηκε όρθιο σταύρωσε τα μπροστινά του πόδια και υποκλίθηκε, σαν τρόπο ευχαρίστησης, που του είχε μάθει ο Μπαρμπαλέξης με κουνήματα της ουράς και δικά του μουρμουρητά ως ψιθύρους ψυχής του. "Τι κρίμα να μην έχει ανθρώπινα λαλιά" είπε ο γιατρός, και έφυγε συγκινημένος.

Το παίρνανε στην αγκαλιά τα εγγόνια του Μπαρμπαλέξη το χαϊδεύανε αλλά η μελαγχολία, ο μαρasmus δεν ξεπερνιόταν. Τίποτα πλέον δεν το ευχαριστούσε. Είχε χάσει κέφια για παιχνίδια και όρεξη να τρώει.

Αφιλότιμος ο γάτος ποτέ του δεν του άφηνε μήτε γουλιά μήτε μπουκιά. Ποτέ του δεν νιαούρισε ως «πρόσκληση σε γεύμα». Πλεονέκτης, μονοφαγός και αδιάφορος από τα συμβάντα, από την κατάσταση του ίδιου του αφεντικού τους. Άυπνο αυτό καρτερούσε να ξημερώσει να ανοίξουν την πόρτα και να ορμήσει κοντά του. Σαν να μεταμορφώνονταν με ανθρώπινη υπόσταση και αισθανόσουν πόσο θλίβονταν στην ανημπόρια να του προσφέρει κάτι και πόσο χαίρονταν όταν με τα δόντια ή τα πόδια του έπιανε την πετσέτα και σκούπιζε τον ιδρώτα του. Αν παρατηρούσε κάτι πιο δυσάρεστο, γάβγιζε νοηματικά να προστρέξουν τα παιδιά του. Το εξουσίαζε απόλυτα ο Μπαρμπαλέξης και μεγάλη η αδυναμία του να το έχει κοντά του. Σαν σε κάτι να τον ανακούφιζε, να απάλυνε τον πόνο του, ένα αμοιβαίο χάδι τρυφερότητας και αγάπης.

Είχε νοημοσύνη και ευαισθησίες που σπανίζουν και σε ανθρώπους και ο Μπαρμπαλέξης τις είχε καλλιεργήσει και αναπτύξει καταλλήλως και ευδοκίμως.

Όταν, παλιότερα, τον ρωτούσαν αν το πουλούσε και πόσα θα ζητούσε εκείνος αποκρίνονταν: «Δεν έχουν τίμημα τα δώρα Θεού μήτε πουλιούνται». Και η στάση του σκύλου τον δικαίωνε. Δυνατότεροι οι στεναγμοί του και σε συνέτριβε το ακατάπαυστο αναφιλητό που το έλιωνε και έτρωγε τις σάρκες του. Ποιες σκέψεις να έκανε και πώς να μαντέψεις για να υπάρξει συνεννόηση; Όταν ο Μπαρμπαλέξης ξεψύχησε το κατάλαβε σαν να

κρατούσε το σφυγμό του. Γάβγιζε παράξενα και ταρακουνούσε την πόρτα να σπάσει. Του ανοίξανε και από λύπηση και να μην ξυπνήσει το χωριό. Σωριάστηκε κλαίγοντας πάνω στο κρεβάτι του και ήθελε και πιάσει τα χέρια του, να αγγίξει το πρόσωπό του. Έκλαιγε για τον Μπαρμπαλέξη που πλέον δεν μιλούσε, δεν κουνιόταν δεν είχαν φως τα μάτια του, που έφευγε για την δική του ορφάνια που δεν θα άντεχε. Έκλαιγε μυστηριακά όλη τη νύχτα αφού μυστήριο και άγνωστο ήταν για αυτό ο

θάνατος. Όσες φορές κάποιος επιδίωξαν καλοσυνάτα να το απομακρύνουν όταν μαζεύτηκαν οι γυναίκες και άρχισαν τα μοιρολόγια που ματώνουν καρδιές, υποχωρούσαν στην επιμονή, στα ασταμάτητα δάκρυά του και έφτανε να ακουμπάει στο φέρετρο, να λείει τα δικά του μοιρολόγια.

Όταν ήρθε ο παπάς, και όλοι κάμαν το σταυρό τους, ανασηκώθηκε και αυτό και με το μπροστινό δεξί του πόδι έκανε τα σημεία του σταυρού με στραμμένα τα μάτια του στο γαλήνιο πρόσωπο του Μπαρμπαλέξη. Όλοι ξανακάναν το σταυρό τους για το θαύμα που αντίκριζαν, για το σταυρό του σκύλου, που τόσο καλά του είχε μάθει ο Μπαρμπαλέξης.

Στην πομπή ξεκίνησε για την εκκλησία περίλυπο και συντετριμμένο ακολουθούσε και αυτό. Η παρουσία του φόρτιζε συγκινησιακά όλους και από όλους είχε κερδίσει την συμπάθεια του συμπενοθούντα. Και όταν στην

εκκλησία δεν του επέτρεψαν να μπει κάθισε στο κατώφλι που όλοι άκουγαν το δικό του σπαραγμό παρά τα λόγια του παπά. Τελειώνοντας η τελετή δεν έφυγε μπροστά. Ακολούθησε με την οικογένεια του Μπαρμπαλέξη. Όταν στον τάφο παρατήρησε πως όλοι ρίχναν λίγο χώμα έπιασε με τα πόδια του και έριξε και αυτό. Πρόσεχε και μιμούνταν κάθε κίνηση. Και όταν συγγενείς και ο κόσμος εγκατέλειψαν το νεκροταφείο, ξέφυγε από την αγκαλιά των εγγονών του Μπαρμπαλέξη και γύρισε πίσω, σαν να προσδοκούσε την ανάστασή του, κοιτώντας αυτούς που φτιάριζαν το χώμα και γέμιζαν το μνήμα. Και όσο τα λεπτά περνούσαν και ο τάφος καλύπτονταν και ο Μπαρμπαλέξης δεν σηκώνονταν σαλτάρισε και βρέθηκε μέσα στο λάκκο, αιφνιδιάζοντας τους σκαφτάδες, τα παιδιά του μπαρμπαλέξη. Έβγαλε κάτι περίεργα γαβγίσματα και άρχισε να σκάβει τα μαλακά χώματα με τα πόδια, σαν να ήθελε να τον ξεθάψει. Σάστισαν για λίγο όλοι, το πήραν με το μαλακό, το χάιδεψαν με συμπόνια και όταν προσπάθησαν να το βγάλουν έξω, στριμώχτηκε στην γωνία, σαν να επιθυμούσε να πεθάνει, να το παραχώσουν με τον Μπαρμπαλέξη. Το έσφιγγαν στην αγκαλιά μέχρι που δημιουργήθηκε όχθος από το χώμα στον τάφο και φύγανε και επέστρεψαν σπίτι τους.

Δεν το άφησαν έξω στο γιατάκι του κι είχαν εντολή ποτέ να μην το δέσουν. Το κράτησαν στο δωμάτιό τους και του μιλούσαν παρήγορα και αγαπησιάρικα μα, ο νους του ήταν φευγάτος. Ποτάμι τα δάκρυά του και κανείς δεν μπορούσε να το σωπάσει. Τόσο απόθεμα δακρύων που το έβρισκε και που χωρούσε στην καρδιά του;

Την άλλη μέρα στο άνοιγμα της πόρτας σφεντόνα έγινε και έφτασε στον τάφο του Μπαρμπαλέξη σιγοψιθυρίζοντας ότι εκείνος του είχε μάθει. Σαραντα μέρες μόνιμος φύλακας στο μνήμα του. Σχεδόν νηστικό, σαν να απεργούσε, διεκδικώντας την ανάστασή του. Και όσο αργούσε και δεν έρχονταν τόσο καταβάλλονταν και έμοιαζε αγνώριστο, φαρμακωμένο. Είχε ρέψει καταπονημένες και τελείωνε το νόημα της ζωής του με το τέλος του αφεντικού του. Και όταν έγινε το 40ήμερο μνημόσυνο του Μπαρμπαλέξη και δεν ταρακουνήθηκε το χώμα να βγεί, να έρθει κοντά του, πάνω στο ίδιο μνήμα, πριν δύσει ο ήλιος, ξεψύχησε και αυτό, ο άφταστος αγάπης και αφοσίωσης, ο καλύτερος και πιστότερος φίλος του Μπαρμπαλέξη που κατά λάθος είχε γεννηθεί σκύλος και δεν πέρασε στην οικογενειακή του μερίδα που τόσο το λάτρευε και αμοιβαία λατρεύτηκε και ο ίδιος.

Όλο το χωριό λυπήθηκε και πόνεσε και από τότε, πολλά μολογάει και θα μολογάει, σαν παραμύθι, για το σπάνιο σκυλί, το αξέχαστο του Μπαρμπαλέξη.

ΦΩΤΟΘΗΚΗ

Φωτογραφία του 1920. Στο κέντρο καθιστός δεσπόζει ο Αθανάσιος Σούφλας και αριστερά όρθια η ανηψιά του Βασιλική, από το σόι της μάνας του, σύζυγος (τότε) του Νικολάου Τσιλογιάννη. Στο κέντρο επάνω ο νεαρός γιός του Αγγελής Σούφλας, δεξιά η κόρη του Αλεξάνδρα Σούφλα και αργότερα παπαδιά σύζυγος του παπα-Δημήτρη Καθάριου. Στο κέντρο κάτω η μικρή τότε Ανθία Κοτολούλη, κόρη του ανηψιού του Τάκη Κοτολούλη.

Δύο σχόλια με αφορμή τη φωτογραφία της “Φωτοθήκης μας”

του Κώστα Τζιμούλη

Σχόλιο πρώτο:

Κάθε πρόσωπο μιας παλαιάς φωτογραφίας θα μπορούσε να μας δώσει και μια ιστορία ζωής με τις τραγικές ή τις ευχάριστες πλευρές της, αρκεί να έχουμε αξιόπιστες πηγές πληροφόρησης.

Έτσι, για τη Βασιλική της φωτογραφίας μας του γένους Λύτρα, η ζωή επιφύλαξε μια τραγική μοίρα.

Μεγάλωσε μέσα σε φτώχεια και ορφάνια, ώσπου το 1920 παντρεύεται τον Νικόλαο Τσιλογιάννη, που ένα χρόνο αργότερα σκοτώνεται στον πόλεμο της Μικράς Ασίας. Μετά από επτά χρόνια χηρείας ξαναπαντρεύεται το 1928 τον κατά πολύ μεγαλύτερό της, επίσης χήρο, Κώστα Κουτρομπίνα (Τσιράπα) και αποκτούν μαζί έναν γιο το Τάκη.

Ένα χρόνο αργότερα χηρεύει για δεύτερη φορά. Η κακή της τύχη όμως δεν σταματάει εδώ.

Στα σκοτεινά χρόνια του Εμφυλίου χάνει και τον μονάκριβο γιό της Τάκη στις τάξεις των ανταρτών. Τον θάνατό του πληροφορείτε στη μακρινή Ρουμανία, ξενητεμένη μαζί με την οικογένεια του Γιώργου και της Ελευθερίας Τζιμούλη, γαμπρού του σπιτιού και ανηψιάς από τον ανδράδελφό της.

Σκληρή μοίρα, αβάσταχτη. Θάνατος χωρίς κανένα κατεβόδιο, χωρίς ταφή. Μόνο πόνος.

Το υπόλοιπο της ζωής της το πέρασε, μαζί με την οικογένεια του Γιώργου Τζιμούλη ως αναπόσπαστο μέλος της.

Εμείς τα παιδιά της οικογένειας στα χρόνια του ξενητεμού μας, είμασταν η παρηγοριά της και για μας ήταν, η Μανίτσα και μετά τον επαναπατρισμό μας “η Μανίτσα η μικρή”* που μας φρόντιζε και μας αγαπούσε “στον τόπο” του γιού της Τάκη.

Μας υπερασπίζονταν πάντα στις παιδικές μας διαμάχες ως κατάδικά της παιδιά και μας έφτιαχνε υπέροχο σαραγλί, εκπληκτικές λαχταριστές λαγγίτες και τραγανά φραγγόμπλα τουρσί.

Η Μανίτσα μας Βασιλική Κουτρομπίνα, ή “η μπάμπω Τσίλω” για τον υπόλοιπο κόσμο του χωριού, έφυγε για πάντα, ύστερα από επώδινη αρρώστια το 1975.

Σχόλιο δεύτερο:

Μια διαφορετική ανάγνωση της ίδιας φωτογραφίας με πολιτιστική διάσταση μας πληροφορεί πλήρως για την παραδοσιακή Καντσιώτικη γυναικεία ενδυμασία.

Οι δύο γυναίκες της φωτογραφίας Βασιλική και Αλεξάνδρα είναι ντυμένες με τα γιορτινά τους φορέματα με τους κατιφέδες και τα σειρήτια στο μπούστο στον ποδόγυρο και στα ακρομάνικα, τις ποδιές με τα κεντήδια, τις σπούνες με τα γαϊτάνια και λαγκιόλια, τις ζώνες και τα ασημοζούναρα, τα απαραίτητα γκιορντάνια, καρφίτσες, σκουλαρίκια και τα χαρακτηριστικά άσπρα μάλλινα τσιράπια, πλεγμένα με πλουμίδα (πλατάρια) διαφορετικά πάντα από οικογένεια σε οικογένεια (ως διακριτικά σημάδια - οικόσημα).

Με λίγη ακόμα προσοχή θα παρατηρούσαμε και τρόπους χτενίσματος με τις πλεξούδες τυλιγμένες γύρω από το κεφάλι στεφανωτά, σε συνδυασμό με το κεφαλοδέσιμο του μαντηλιού (κοσκόρι).

Θα μπορούσε κανείς να “αναβιώσει” μια ολόκληρη παραδοσιακή γυναικεία Καντσιώτικη στολή μόνο από αυτή τη φωτογραφία. Το μόνο που της λείπει είναι το χρώμα.

Ευτυχώς, όμως, ακόμα στα σεντούκια των μανάδων και των γιαγιάδων μας υπάρχουν “δείγματα” που μπορούν άριστα να συμπληρώσουν το κενό αυτό.

Να μια, από τις πολλές ανάλογες φωτογραφίες, πηγή πληροφόρησης που θα μπορούσε να συμβάλλει συμπληρωματικά ώστε να καταγράψουμε με κάθε λεπτομέρεια, και γιατί όχι να ράψουμε καινούργιες στολές για τη δημιουργία μόνιμης ιματοθήκης (γκαρνταρόμπας) για τα κορίτσια των χορευτικών μας συγκροτημάτων, έτσι ώστε οι ελάχιστες εναπομείνουσες γνήσιες στολές να μη συμπληρώνονται στις εμφανίσεις του χορευτικού με ξένα ενδυματολογικά στοιχεία που καμιά σχέση δεν έχουν με την αυθεντική παραδοσιακή γυναικεία φορεσιά του χωριού μας.

Τέλος επιβεβαιώνεται το γνωστό απόφθεγμα:

“Μια φωτογραφία, χίλιες λέξεις”, για την ακρίβεια πεντακόσιες πενήντα τέσσερις μετρημένες.

(Μαρτυρία Ελευθερίας Τζιμούλη)

* Ως διακριτική επιφώνηση ώστε να την ξεχωρίζουμε από την “Μανίτσα την τρανή” την “μπάμπω Τσιράπω” Αλεξάνδρα Κουτρομπίνα και συνυφάδα της που ηλικιακά ήταν μεγαλύτερή της.

Λιθανάγλυφα σπιτιών στο Κάντσικο

του Κώστα Τζιμούλη

Ένα ενδιαφέρον θέμα, πολιτιστικό κι αυτό, είναι η φωτογραφική καταγραφή, αλλά και η ακόλουθη μελέτη, των λιθανάγλυφων στα παλαιά σπίτια του χωριού μας.

Πριν από πολλά χρόνια, στα τέλη της δεκαετίας του '60 και αρχές του '70, σε ένα μεγάλο οδοιπορικό σε ολόκληρο σχεδόν τον ελλαδικό χώρο, μαζί με το δάσκαλό μου ζωγράφο Γιώργο Βακιρτζή, καταγράψαμε φωτογραφικά τις παλαιές λαϊκές επιγραφές (ταμπέλες) καταστημάτων όπως: "Καφενείων, Παντοπωλείων, Οποροπωλείων και άλλων "...είων" που σήμερα δεν υφίστανται πια.

Από αυτή την επίπονη προσπάθεια και έρευνα προέκυψε ένας όγκος αρχείου 2500 θεμάτων και ένας τόμος - λεύκωμα 400 σελίδων με τίτλο "Η λαϊκή επιγραφή στην Ελλάδα", που είδε το φως της δημοσιότητας με τη χρηματοδότηση της εταιρίας Παπαστράτος, ευτύχησε μεγάλης αποδοχής και πούλησε 10.000 αντίτυπα σε δύο εκδόσεις ελληνική και αγγλική.

Στη διάρκεια αυτού του οδοιπορικού προέκυψε και μια ακόμα θεματική ενότητα πανελληνίας καταγραφής και μελέτης: "τα ένθετα λιθανάγλυφα" που κοσμούν σπίτια και άλλα κτίσματα και συγχρόνως μας δίνουν στοιχεία της "ταυτότητάς" τους.

Αυτή η προσπάθεια έμεινε, δυστυχώς, ημιτελής για λόγους καθαρά χορηγικούς, παρ' όλο ότι είχε δρομολογηθεί από πλευράς συγκέντρωσης υλικού.

Τότε, εντελώς πρόχειρα, είχα φωτογραφίσει μερικές από τις ανάγλυφες πλάκες παλαιών σπιτιών του χωριού μας.

Συγκριτικά με άλλους τόπους διαθέτουμε σχετικά λίγα (και χωρίς μεγάλη ποικιλία) από αυτά τα λιθανάγλυφα, αλλά θα άξιζε τον κόπο να ασχοληθούμε με αυτά.

Πρόκειται πράγματι κυρίως για "ταυτότητες" σπιτιών που μας πληροφορούν για την ημέρα του μήνα και τον χρόνο αποπεράτωσης του κτίσματος.

Ως κεντρικό και κατ' εξοχήν εικαστικό στοιχείο - σύμβολο έχουν το σταυρό, πλαισιωμένο από τα αρχιγράμματα ΙΣ,ΧΡ,ΝΙ,ΚΑ ή ΙΣ,ΧΡ,Ν,Κ, δηλαδή: Ιησούς Χριστός Νικά, που επιστρατεύεται κι' Αυτός, τρόπον τινά, για να "όλα τα κακά σκορπά" από το σπίτι και τους οικοδεσπότες του. Έτσι μπορούμε να συμπεράνουμε ότι αυτές οι ένθετες στο κτίσμα πλάκες λειτουργούν και ως "φυλαχτά" από το κακό και ίσως από το φθόνο.

Άλλα στολίσματα που πλαισιώνουν τον κυρίαρχο σταυρό είναι ο ήλιος, οι άγγελοι, τα άνθη και οι ρόδακες, τα πουλιά, οι δικέφαλοι αετοί, ακόμη και λέοντες.

Η αναφορά μου αυτή στα Καντσιώτικα λιθανάγλυφα

γίνεται γιατί πιστεύω ότι το θέμα χρήζει σοβαρής φωτογραφικής καταγραφής, μελέτης, ιχνογραφικής αποδελτίωσης των μοτίβων (κάτι που οι συντοπίτες μας Πυρσογιαννίτες κάνανε πολύ επιμελημένα το 1977 στο "Αρμολόι", τεύχος 3^ο) και την τελική αρχειοθέτησή τους προς όποια αξιοποίησή τους στο μέλλον μαζί με στοιχεία και πληροφορίες που πιθανόν να μας δώσουν οι γεροντότεροι για τα ονόματα των λαϊκών αυτών "μαστόρων - καλλιτεχνών" που τα λάξεψαν.

Εκτός από την εικόνα του εξωφύλλου μας με το λιθανάγλυφο στο υπέρθυρο του Αγίου Παντελεήμονα της Λιάσκας, που θεωρώ σπουδαίο, εξαιρετικής αισθητικής λαϊκό έργο, με τον ακτινωτό ήλιο αριστερά του σταυρού και δεξιά τον φτερουγίζοντα Άγγελο κρατώντας δοξαστικά μικρό στεφάνι, παραθέτουμε δίπλα άλλα τρία χαρακτηριστικά δείγματα λιθανάγλυφων:

Το πρώτο είναι από το πατρικό σπίτι του Αντωνίου και Γεωργίου Τσιλιμίγκα, παππού και πατέρα του Αθανασίου Τσιλιμίγκα και είναι λαξευμένο (όπως και αρκετά άλλα) σε ένα από τα αγκωνάρια του σπιτιού με ημερομηνία: 1892 Ιουλίου 30.

Το δεύτερο από το τόξο της κύριας πύλης του "Αι Νικόλα" με την απλή ανάγλυφη ανορθόγραφη ημερομηνία (1908 Η ΟΛΙΟΥ 21), δηλαδή Ιουλίου 21, και εικάζω ότι το κενό υπέρθυρο που βρίσκεται ακριβώς από πάνω θα πρέπει να προοριζόταν για ένθετη λιθανάγλυφη πλάκα κατά τον τρόπο του "Αγίου Παντελεήμονα" ή ακόμα να προοριζόταν για αγιογράφιση του Αγίου κατά τον τρόπο του Άι Θανάση.

Το τρίτο δείγμα "ταυτότητας σπιτιού" ξεχωρίζει σαν ιδιαίτερο (αφού δεν έχει καν το μοτίβο του σταυρού), είναι αυτό που βρίσκεται εντοιχισμένο στο σπίτι του Θόδωρου Κοτσίνα (Δασκαλάκη), με ημερομηνία: (1938 Ιουλ 5) και έχει ως εικαστικό τον Βυζαντινό δικέφαλο αετό πλαισιωμένο από 2 ρόδακες με ίχνη χρήσης χρώματος και ένα κυπαρίσι.

Η υλοποίηση μιας τέτοιας καταγραφής θα μπορούσε να συμπεριλάβει και άλλα λαξευτά έργα Καντσιωτών μαστόρων, όπως τα παλαιά τζάκια του χωριού μας που τα ανάγλυφα στολίδια τους σκεπάζονται από αλληπάλληλα στρώματα ασβέστη και καπνιάς, που για να μας αποκαλυφθούν πρέπει πρώτα να καθαριστούν προσεχτικά από τα επίκτητα υλικά.

Όλα μπορούν να γίνουν αρκεί να διαθέσουμε λίγο από το χρόνο μας και κυρίως τα νέα παιδιά και μέλη της Αδελφότητας σκύψουν με μεράκι σε μια τέτοια προσπάθεια καταγραφής αυτού του είδους εικαστικής έκφρασης που αποτελεί πολιτιστική κληρονομιά, και θα χαρώ πολύ να τους συνδράμω με την όποια εμπειρία μου.

Αθήνα, Νοέμβρης 2005

Ενημέρωση

Το Δ.Σ. και η Συντακτική ομάδα του περιοδικού μας στην προσπάθειά τους να ορίσουν το θεματολογικό πλαίσιο και τους όρους καλοπροαίρετης συνεργασίας ενημερώνει τους συγχωριανούς μας ανταποκριτές που μας στέλνουν κείμενα προς δημοσίευση για τα εξής:

1. Το περιοδικό μας είναι κατ' εξοχήν "ενημερωτική και πολιτιστική έκδοση" που γνωστοποιεί ανά εξάμηνο τις δραστηριότητες της Αδελφότητας στα μέλη της και προβάλλει θέματα γύρω από την παράδοση και τον πολιτισμό του τόπου μας όπως: καταγραφές, μελέτες, σχόλια, μαρτυρίες, έργα και ημέρες των προγόνων μας μαστόρων, μονογραφίες και παρουσιάσεις προσώπων, συντεχνιών, διηγήσεις και ανέκδοτα από την ζωή στα ξένα, στο σπίτι, στο χωράφι, κλπ.
2. Θερμή παράκληση, τα κείμενα να είναι κατά το δυνατόν περιεκτικά, λιτά και ασφαλώς μικρά (λόγω του περιοριστικού των σελίδων) όπως και απόλυτα τεκμηριωμένα και διασταυρωμένα όταν αναφέρονται σε ημερομηνίες και ιστορικές περιόδους.
3. Επίσης ζητούμενο είναι τα γραπτά κείμενα να είναι με καθαρό γραφικό χαρακτήρα και ή δυνατόν να μας αποστέλλονται σε ηλεκτρονική μορφή (δισκέτα, CD, e-mail) και πάντα έγκαιρα (3 μήνες πριν τον Αύγουστο και τον Δεκέμβριο).
4. Είναι στην κρίση του Δ.Σ. και της ομάδας Σύνταξης να δημοσιεύσει ή όχι τα κείμενα που μας στέλνετε, κρίνοντας καλοπροαίρετα πάντα με βάση το θεματικό περιεχόμενό τους που προαναφέρεται στις παραγράφους 1 & 2.
5. Τα ενυπόγραφα κείμενα δεν σημαίνει ότι εκφράζουν και τις απόψεις του Δ.Σ. και της ομάδας Σύνταξης.
6. Ανώνυμες επιστολές και κείμενα δεν κοινοποιούνται ούτε δημοσιεύονται.
7. Τα γραπτά που μας αποστέλλονται αρχειοθετούνται και δεν επιστρέφονται ανεξάρτητα αν δημοσιευθούν ή όχι.

Τέλος οι απανταχού Καντσιώτες πρέπει να γίνουν ανταποκριτές στο περιοδικό μας και ιδιαίτερα περιμένουμε την συνεργασία των νέων μας, καθώς και την βοήθεια των μεγαλύτερων με πληροφορίες, διηγήσεις από την ιστορία και τις παραδόσεις μας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Η Συντακτική Ομάδα

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΔΡΟΣΟΠΗΓΙΩΤΩΝ
ΔΗΜΟΥ ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΩΝ

Μάνου Κατράκη 28, 56533 Πολίχνη, Θεσσαλονίκη
Τηλ.: 2310587972, 2310668055, Fax: 2310587972
www.drosopigi.com - email: info@drosopigi.com